

Árs- og samfélagsskýrsla ÁTVR 2020

ÁFENGIS- OG TÓBAKSVERSLUN RÍKISINS
Stuðlaháls 2 | vinbudin@vinbudin.is | vinbudin.is

 VÍNBUÐIN

Formáli forstjóra

Árið 2020 verður lengi í minnum haft hjá starfsfólki ÁTVR. Reksturinn var óvenjulegur og var afkoma ársins langt umfram áætlun. Heildarveltan fór yfir 50 milljarða og hefur aldrei, í tæplega hundrað ára sögu ÁTVR, verið svo há. Í upphafi ársins var ekkert sem gaf til kynna að eitthvað óvenjulegt væri á seyði en þegar líða fór á veturinn komu ugðvænleg tíðindi frá Kína. Skömmu síðar var veirufaraldurinn allsráðandi.

Snemma varð ljóst að mikið álag biði starfsfólks. Veitingahús og barir meira og minna lokaðir, Fríhöfnin á Keflavíkurflugvelli óstarfhæf vegna þess hversu fáir voru á ferðalagi og margir sem alla jafna eyða vetrinum í útlöndum komnir heim. Fljótlega jókst álagið í Vínbúðunum og ljóst að beita þurfti öllum ráðum til þess að ráða við ástandið. Söluaukningin fór langt fram úr öllum áætlunum. Ofan á þetta bættust umfangsmiklar sóttvarnarráðstafanir sem settar voru í gang til þess að verja starfsfólk og viðskiptavinir fyrir smiti.

Álagið var einna mest í dreifingarmiðstöðinni. Þaðan er mestöllu áfengi sem ÁTVR selur dreift til Vínbúðanna. Þar var nauðsynlegt að skipta starfseminni upp í fjögur sóttvarnarhólf og allur samgangur verulega takmarkaður. Reglulega var allt sótthreinsað til þess að koma í veg fyrir smit. Á vinnustað þar sem starfa yfir 40 manns og töluð eru átta tungumál var mikil áskorun að láta aðgerðirnar ganga upp og tryggja eðlilega starfsemi. Miðað við eðlileg afköst í dreifingarmiðstöðinni fara þar í gegn rúmlega 22 milljónir lítra á ári. Ekkert má út af bera til þess að dreifingin fari ekki úr skorðum. Þegar leið á sumarið fór reksturinn að þyngjast og álagið að aukast. Með ótrúlegu átaki og samvinnu allra tókst að láta starfsemina ganga upp við þessar erfiðu aðstæður. Lítrarnir sem fóru í gegn um dreifingarmiðstöðina á árinu fóru yfir 26 milljónir og jókst magnið á árinu um rúmar fjórar milljónir lítra.

Að öllu jöfnu er mikill veltuhraði í dreifingarmiðstöðinni. Á árinu jókst veltuhraðinn um 20% og fór í 42. Það þýðir að öllum lagernum er velt á innan við 9 dögum að meðaltali yfir árið en meðalbirgðir í dreifingarmiðstöðinni eru um 600 þús. lítrar. Tölurnar sýna ótvírætt hvað gekk á og er með ólíkindum að þetta hafi gengið upp miðað við hvernig ástandið var.

Birgjar ÁTVR stóðu sig einstaklega vel við að útvega vörur en ÁTVR kaupir allt áfengi af innlendum birgjum. Heilmikil vinna var hjá birgjum við að skipta á milli söluaðila þegar Frihöfnin og veitingahús dattu meira eða minna út og ÁTVR var nánast eini söluaðili áfengis í landinu. Það tókst með ágætum að tryggja framboð vöru og eiga birgjarnir þakkir skildar fyrir gott samstarf.

Starfsfólk skrifstofu lá ekki heldur á liði sínu. Skrifstofunni var hólfaskipt til þess að koma í veg fyrir smit og aðgangur milli hólfa bannaður. Mötuneytinu var lokað. Þeir sem gátu unnið heima gerðu það. Tómlengt var á skrifstofunni. Allt var gert til þess að koma í veg fyrir smit. Mikilvægast af öllu var að halda vöruflæðinu gangandi og tryggja að Vínbúðirnar fengju næga vöru handa viðskiptavinunum. Ekki var nóg að dreifingarmiðstöðin gæti afgreitt pantanir til Vínbúða heldur varð að tryggja að vörurnar kæmst tímanlega í hillur verslananna. Með samstilltu átaki tókst að láta þetta ganga upp en svo sannarlega var handagangur í öskjunni. Bakvarðasveit Vínbúðanna var stofnuð til þess að aðstoða við dreifingu og áfyllingu vöru og samanstóð sveitin af starfsfólki skrifstofu og fleirum og má segja að allir sem vettlingi gátu valdið hafi boðið fram aðstoð til þess að hægt væri að koma vörum í hillur Vínbúðanna. Skrifstofufólkið á heiður skilinn fyrir að vera tilbúið til þess að leggja fram krafta sína við gerólík störf og fyrir utan venjulegan vinnutíma.

Starfsfólk Vínbúðanna starfar í framlínunni og þangað koma viðskiptavinirnir. Mikið var í húfi að verjast smiti þannig að starfsemin gengi áfallalaust. Komið var upp alls konar sóttvarnbúnaði og allir höfðu aðgang að handspritti og grísum. Einnig var settur upp ýmis hlífðarbúnaður til þess að verja starfsfólkið smiti. Aðgangstakmarkanir fyrir hverja búu voru í gildi og einungis tiltekinn fjöldi viðskiptavina leyfður hverju sinni. Það er hverjum manni ljóst að við þessar aðstæður er afskaplega erfitt að vera í framlínustarfi og sinna þjónustu við viðskiptavini. Veltuhraðinn í Vínbúðunum fór yfir 24 að meðaltali á árinu. Það þýðir að öllum lagernum í verslunum er velt að jafnaði tvisvar í mánuði. Það er fáheyrður veltuhraði og ljóst að allir liðir í aðfangakeðjunni verða að ganga eins og smurð vél. Það var því sérstaklega ánægjulegt að fá niðurstöður Íslensku ánægjuvogarinnar þetta árið en ÁTVR hefur aldrei fengið hærri einkunn hjá viðskiptavinum sínum eða 75,4 stig. Niðurstaðan er mikil viðurkenning fyrir starfsfólk ÁTVR.

Á árinu 2020 komu alls 5,5 milljónir viðskiptavina til ÁTVR og keyptu þeir 26,8 milljónir lítra af áfengi. Áfengi var selt fyrir 38,4 milljarða og alls jókst áfengissalan um 18,29% á árinu. Stærsti dagurinn var 30. desember. En þann dag komu 43.767 viðskiptavinir til ÁTVR. Seldir voru 286.189 lítrar yfir daginn og fór sala dagsins yfir hálfan milljarð.

Tóbak var selt fyrir 12,5 milljarða á árinu. ÁTVR innheimtir tóbaksgjald. Gjaldið nam 5.969 m.kr. á árinu 2020 og hækkaði um 284 milljónir frá árinu 2019. Sala vindlinga í magni jókst um 8,6%. Selt magn neftóbaks var 25.434 kg og var samdrátturinn 44,8% frá síðasta ári.

Samfélagsleg ábyrgð er í kjarna fyrirtækisins og stuðlar hún að aukinni sjálfbærni með innleiðingu á hringrásarhagkerfinu. Til að ná markmiðum um sjálfbærni hefur stefna fyrirtækisins verið fléttuð saman við Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna og loftslagsmarkmið Festu og Reykjavíkurborgar. Unnið var áfram með Græn skref í ríkisrekstri, vistvæn innkaup og grænt bókhald. ÁTVR heldur áfram að kolefnisjafna alla beina losun og mun halda áfram að þróa kolefnisbókhald fyrirtækisins. Það hefur verið sérstaklega ánægjulegt að vinna með nemum í háskólasamfélaginu í sjálfbærni verkefnum.

Greint hefur verið frá sjálfbærni í rekstri fyrirtækisins frá árinu 2012 með GRI (Global Reporting Initiative) aðferðafræðinni og má sjá í sjálfbærnisráðgjafslunni að minni sóun og áhersla á umhverfisvernd skilar fjárhagslegum ávinningi. Fyrirtækið hefur unnið að orkuskiptum í samgöngum. Nú eru 22 hleðslustöðvar fyrir bíla fyrirtækisins, starfsfólk og viðskiptavinir á Stuðlahálsi 2.

Norræn samvinna systurfyrirtækja er mikilvæg og þar eru skilgreind markmið til ársins 2025. Í ár var unnið í betri nýtingu á vatni og mannréttindum í framleiðslu. Á næsta ári verður unnið í líffræðilegum fjölbreytileika og heilbrigði jarðvegsins.

Ég hef aldrei verið stoltari af því að vinna hjá ÁTVR en á síðasta ári. Starfsfólk verslunarinnar er einstakt í sinni röð. Það er með ólíkindum að mitt í öllu þessu álagi hafa viðskiptavinir ÁTVR gefið okkur hæstu einkunn sem við höfum nokkru sinni fengið. Ég færi mínu frábæra samstarfsfólki bestu þakkir fyrir samstarfið á árinu. Betra starfsfólk getur enginn forstjóri óskað sér.

Ívar J. Arndal

INNGANGUR

Heildarstefna

Hlutverk

Að framfylgja stefnu stjórnvalda um bættu lýðheilsu og samfélagslega ábyrgð í áfengis- og tóbaksmálum í sátt við samfélagið.

Stefna

Að vera í hópi bestu þjónustufyrirtækja landsins og fyrirmynd á sviði samfélagsábyrgðar.

Framúrskarandi **ÞJÓNUSTA**

Við veitum framúrskarandi og fjölbreytta þjónustu með jákvæðu viðmóti, virðingu og faglegri ráðgjöf. Það er okkur hjartans mál að mæta þörfum og væntingum viðskiptavina með fagmennsku og fræðandi upplýsingum.

Upplifun – Vöruúrval – Traust

frábært **STARFSFÓLK**

Frábært starfsfólk er grunnur að góðum árangri. Við viljum eftirsóknarverðan vinnustað þar sem samskipti einkennast af lipurð, þekkingu og ábyrgð. Áhersla er lögð á að starfsfólk geti vaxið í starfi og aflað sér þekkingar sem stuðlar að starfsánægju og framúrskarandi þjónustu.

Starfsumhverfi – Þekking – Liðsheild

ábyrgir og skilvirkir **STARFSHÆTTIR**

Fagmennska, hagkvæmni og ábyrg vinnubrögð einkenna starfsemina. Lögð er áhersla á mælanleg markmið til að tryggja árangur á öllum sviðum. Við fylgjumst með og tileinkum okkur nýjungar til framfara.

Ábyrgð – Fagmennska – Nýsköpun

og góð tengsl við **BIRGJA**

Við leggjum áherslu á góð tengsl og samvinnu við birgja og þjónustuaðila. Við gætum jafnræðis í samskiptum og við val og dreifingu á vörum. Öflug rafræn samskipti og birgjavefur bæta þjónustu og upplýsingaflæði.

Jafnræði – Samtal – Upplýsingar

skapa **SÁTT** í samfélaginu um hlutverk okkar

Við erum fyrirmynd í samfélagsábyrgð og þjónustu. Við stuðlum að sátt og jákvæðu orðspori um hlutverk okkar. Við berum virðingu fyrir umhverfinu og leitum leiða til að lágmarka vistspor okkar.

Sjálfbærni – Samfélagið – Ímynd

ÁTVR vinnur eftir **15 ÁHERSLUM** sem styðja við fimm meginþætti starfseminnar.

Stefnan gildir frá 1. janúar 2020

Árið 2019 var unnið að stefnumótun og endurskoðun heildarstefnu Vínbúðarinnar með þátttöku starfsfólks. Ný heildarstefna tók gildi 1. janúar 2020 og byggir hún á fimm meginþáttum starfseminnar: þjónustu, starfsfólki, starfsháttum, birgjum og samfélagi. Fyrir meginþættina hafa verið skilgreindar 15 áherslur og út frá þeim eru aðgerðaáætlanir og mælikvarðar unnir.

ÁTVR hefur sett sér stuðningsstefnur í samræmi við heildarstefnu.

Hér er hægt að kynna sér stefnur ÁTVR →

Framkvæmdaráð

Ívar J. Arndal
Forstjóri

Sigrún Ósk Sigurðardóttir
Aðstoðarforstjóri

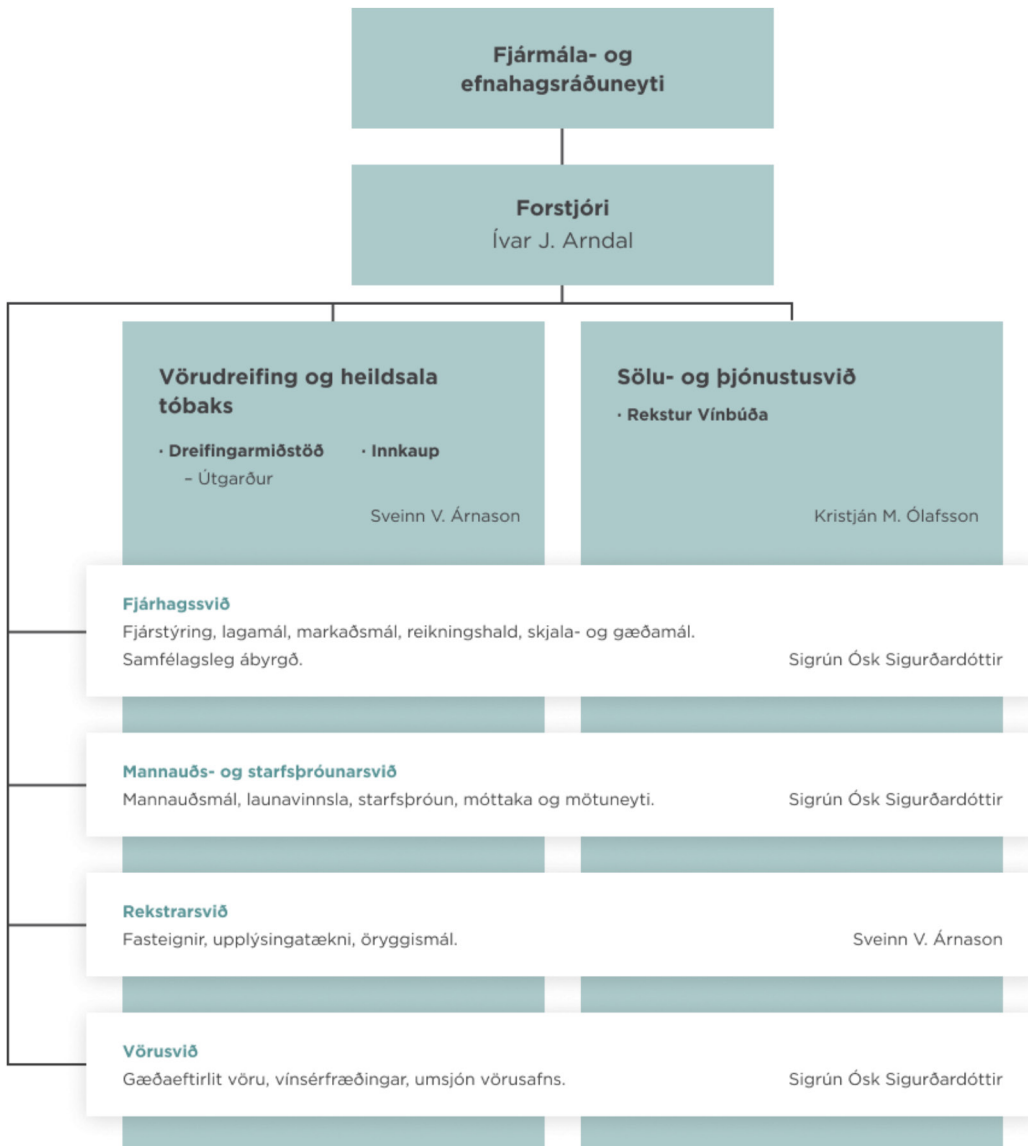
Sveinn Víkingur Árnason
Framkvæmdastjóri

Kristján M. Ólafsson
Framkvæmdastjóri

Skipulag og stjórnun

ÁTVR starfar eftir lögum um verslun með áfengi og tóbak nr. 86/2011. Lögin gilda um smásölu á áfengi og heildsölu á tóbaki. Markmið laganna er þrípætt: að skilgreina umgjörð um smásölu áfengis og heildsölu tóbaks sem byggist á bættri lýðheilsu og samfélagslegri ábyrgð, að takmarka og stýra aðgengi að áfengi og tóbaki og draga þannig úr skaðlegum áhrifum áfengis- og tóbaksneyslu, að vernda ungt fólk gegn neyslu áfengis og tóbaks og takmarka framboð á óæskilegum vörum. Fjármála- og efnahagsráðherra skipar forstjóra sem fer með stjórn stofnunarinnar og ber ábyrgð á daglegum rekstri.

Skipuritið gildir frá 1. ágúst 2020

Skipuritið sýnir starfsemi fyrirtækisins á myndrænan hátt. Meginsviðin eru tvö, vörudreifing og heildsala tóbaks, og sölu- og þjónustusvið. Stoðsviðin eru fjögur: fjárhagssvið, mannauðs- og starfsþróunarsvið, rekstrarsvið og vörusvið. Þeim er ætlað að styðja meginsviðin tvö. Þann 1. ágúst tók gildi nýtt skipurit þegar Kristján M. Ólafsson var ráðinn framkvæmdastjóri Sölu- og þjónustusviðs. Framkvæmdastjórar eru þrír og bera þeir ábyrgð á daglegri starfsemi sviðanna. Til að tryggja skilvirka stjórnun, funda forstjóri og framkvæmdastjórar að jafnaði vikulega. Vegna aðstæðna á árinu þurfti að endurhugsa alla fundi og upplýsingaflæði. Workplace varð miðpunktur í miðlun upplýsinga og tók að mestu við hlutverki reglulegra funda sem áður voru haldnir. Fjarfundabúnaður var settur upp á flestar starfsstöðvar til að tryggja betri samskipti og upplýsingaflæði.

Að jafnaði hefur mikil áhersla verið á starfsemi verkefna og umbótahópa. Í ár var meginþungi verkefna vegna aðgerða er tengdust COVID-19. Meðal annars útfærsla á samkomutakmörkunum og að tryggja eins góða þjónustu og hægt væri. Stærstu verkefnaáskoranir tengdust vörufæði vegna mikillar og óvæntrar söluaukningar sem hófst í mars.

Árs- og samfélagsskýrsla

Starfsemi ÁTVR er eingöngu á Íslandi. Árs- og samfélagsskýrslan nær yfir alla starfsemina og gildir fyrir árið 2020. Ísland er skilgreint sem nærsamfélag, allir stjórnendur eru íslenskir og búsettir á landinu. Skýrslan er gefin út á rafrænu formi og birt á vinbudin.is. Hægt er að prenta skýrsluna út í heild eða velja einstaka hluta hennar til útprintunar.

Við gerð skýrslunnar er fylgt Global Reporting Initiative (GRI) Standards. Tilgangurinn er að skrá og miðla með gagnsæjum hætti upplýsingum sem tengdar eru samfélagslegri ábyrgð. Í skýrslunni sem fylgir **Core** útgáfunni er gerð grein fyrir 38 mælikvörðum í öllum þremur flokkum sjálfbærni. Hægt er að nálgast heildaryfirlit og mælikvarða í sjálfbærnihluta skýrslunnar ([hér](#)). Gerð er grein fyrir mælikvörðum í texta skýrslunnar þar sem það á við.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun tóku gildi í ársbyrjun 2016. Þau eru framkvæmdaáætlun í þágu mannkyns, jarðar og hagsældar. Heimsmarkmiðin eru 17 talsins og þeim fylgja 169 undirmarkmið. Mælt er með því að fyrirtæki og stofnanir innleiði markmiðin í starfsemi sína. Hægt er að velja sér ákveðin markmið til að setja í forgang eða vinna með þau sem heild. ÁTVR hefur unnið með sex áherslumarkmið: heilsu og vellíðan, jafnrétti kynjanna, góða atvinnu og hagvöxt, ábyrga neyslu og framleiðslu, aðgerðir í loftlagsmálum og samvinnu um markmiðin. Í sérstöku yfirliti í skýrslunni er gerð grein fyrir einstökum áherslum.

Amfori eru leiðandi samtök í heimi viðskipta þar sem markmiðið er að tryggja að öll viðskipti skapi félagslegan, umhverfislegan og fjárhagslegan ávinning fyrir alla. Áfengiseinkasölur á Norðurlöndunum, þar með talið ÁTVR, eru aðilar að amfori. Siðareglur amfori eru lagðar til grundvallar í norræna samstarfinu (NAM – Nordic alcohol monopoly). Með aðild vilja einkasölur stuðla að aukinni sjálfbærni í aðfangakeðjunni og tryggja, eins og kostur er, að allar vörur sem boðnar eru til sölu séu framleiddar í samræmi við siðareglur. Á árinu var samstarf amfori og NAM aukið verulega til að ná sem bestum árangri og betri skilvirkni. Á hinn bóginn þurfti að fresta mörgum fyrirhuguðum verkefnum vegna COVID-19.

ÁTVR er meðlimur í Festu - miðstöð um samfélagsábyrgð og tekur virkan þátt í starfsemi félagsins. Hlutverk Festu er að efla samfélagslega ábyrgð fyrirtækja og hvetja þau til að tileinka sér samfélagslega ábyrga starfshætti og stuðla að aukinni sjálfbærni.

Hagsmunaaðilar

Stefna ÁTVR er að vera í hópi bestu þjónustufyrirtækja landsins og fyrirmynd á sviði samfélagsábyrgðar.

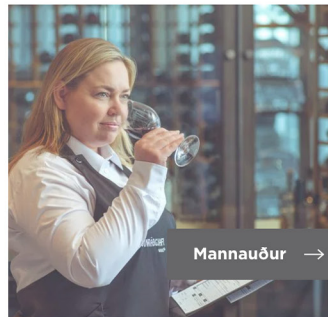
Við mat á samfélagslegri ábyrgð hefur hagsmunaaðilum verið skipt í fimm flokka: viðskiptavinir, mannauður, samfélag, eigandi og birgjar. Gerð er grein fyrir áherslum gagnvart einstökum hagsmunaaðilum en allar miða þær að því að fylgja þeim áherslum sem koma fram í heildarstefnunni.

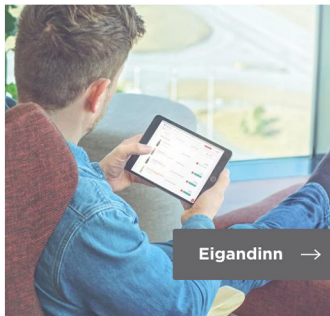
Viðskiptavinir →

Samfélagið →

Mannauður →

Eigandinn →

Birgjar →

Sjálfbærnistjórnun

Markmið og mælikvarðar

Aðgerðaáætlun er unnin út frá stefnu og áherslum, að jafnaði til þriggja ára í senn. Á grunni þeirrar áætlunar er unnin ársáætlun með helstu verkefnum og ábyrgðaraðilum. Talsvert af áætluðum verkefnum ársins frestuðust vegna óvæntra aðstæðna í samfélaginu og önnur, sem höfðu mikil áhrif á starfsemina, komu í staðinn. Mælanleg markmið eru sett fyrir flesta þætti í rekstri og eru niðurstöður kynntar mánaðarlega meðal annars í skorkortum Vínbúðanna. Öll skorkort eru aðgengileg starfsfólki á sérstöku svæði, auk annarra gagnlegra upplýsinga sem snúa að rekstri. Stöðugt er unnið að því að þróa upplýsingar og gögn ætluð stjórnendum til að auðvelda ákvarðanir og auka yfirsýn.

Sjálfbærnistjórnun

Í töflunni má sjá helstu markmið og mælikvarða flokkað eftir hagsmunaaðilum með tilvísun í GRI mælikvarða og Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna. Einnig er í töflunni tilvísun í siðareglur alþjóðasamtakanna amfori.

HAGSMUNAAÐILI	SJÁLFBÆRNISVIÐ	2020 Niðurstaða	2020 Markmið	2021 Markmið	Viðmið GRI	Heims- markmið	amfori (BSCI)
 SAMFÉLAGIÐ	Ánægja með fyrirkomulag áfengissölu %	Gallup – könnun	64	65	65	413-1	#3
	Ungt fólk spurt um skilríki	Hulduheimsóknir, % árangur	78	90	90	414-2	#3
	Endurvinnsluhlutfall %		93	94	94	306-2	#12 #13
	Loftslag – flutningur áfengis/tóbaks	CO ₂ tonn	371	330	359	305-1 305-3	#13
	Léttgler (minna en 420 g) í 750 ml vínflöskum	Hlutfall af seldum lítrum %	43	50	50	301-3	#12 #13
 VIÐSKIPTAVINIR	Ánægja viðskiptavina	Íslenska ánægjuvugin¹	75,4	74	74	102-43	#4
	Ímynd	Íslenska ánægjuvugin¹	75	73	74	102-43 416-1	#17
	Viðmót starfsfólks	Gallup – þjónustukönnun²	4,7	47	4,7	102-43	#9
	Þekking starfsfólks	Gallup – þjónustukönnun²	4,1	4,2	4,2	102-43	#4 #7
 MANNAUÐUR	Starfsánægja	Vinnustaðagreining Gallup²	4,32	4,40	4,40	102-8 407-1	#5 #10
	Starfsandi	Stofnun ársins²	4,45	4,45	4,45	102-8	#5 #10
	Fjarvistir v/veikinda sem hlutfall af unnum klst. %		3,0	Breyttur kvarði	2,9	403-2	#3 #11
	Tækifæri til að læra og þróast í starfi	Vinnustaðagreining Gallup²	4,2	4,30	4,30	404-1	#4 #5
 BIRGJAR	Heildaránægja birgja	Birgjakönnun²	3,7	4,1	4,2	204-1 408-1 409-1	#17
	Hlutleysi gagnvart birgjum tryggt með reglugerð um vöruval	Birgjakönnun²	3,3	3,7	3,7	204-1 205-1	#17
	Lífrænt ræktað áfengi og sanngjörn framleiðsla, % sala		1,5	1,5	2,0	301-1	#2 #12
 EIGENDUR	Arðsemi eiginfjár %		39,4	15	17,5	201-1	#8
	Óskýrð rýrnun sem hlutfall af sölu %		0,053	0,040	0,040	205-1	#8

1) Mælt á kvarðanum 0-100 2) Mælt á kvarðanum 1-5 ● Markmiði hefur verið náð ● Á góðri leið að ná markmiði ● Markmiði ekki náð

VIÐSKIPTAVINIR

Ánægja viðskiptavina

Við veitum framúrskarandi og fjölbreytta þjónustu með jákvæðu viðmóti, virðingu og faglegri ráðgjöf. Það er okkur hjartans mál að mæta þörfum og væntingum viðskiptavina með fagmennsku og fræðandi upplýsingum.

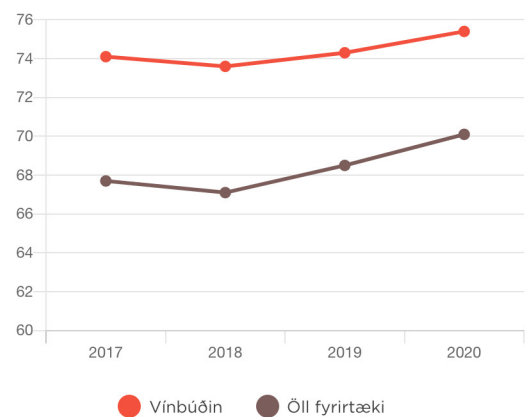
VIÐSKIPTAVINIR

Að vera í hópi bestu þjónustufyrirtækja landsins

Vínbúðin er í hópi bestu þjónustufyrirtækja landsins með fjórðu hæstu einkunn allra fyrirtækja í Íslensku ánægjuvuginni.

Íslenska ánægjuvugin er einn mikilvægasti mælikvarði til að fylgjast með hvort markmiðið að vera eitt af bestu þjónustufyrirtækjum landsins, náist. Sérstaklega er horft til fyrirtækja á smásölumarkaði þegar kemur að samanburðinum. Vínbúðin var með næsthæstu einkunn í flokki fyrirtækja á smásölumarkaði og fjórðu hæstu einkunn allra fyrirtækja. Einkunnin hækkaði milli ára og var núna 75,4 stig af 100 mögulegum. Þetta er hæsta einkunn sem viðskiptavinir hafa gefið Vínbúðinni frá upphafi. Alls voru birtar niðurstöður 37 fyrirtækja í 12 atvinnugreinum.

ÁNÆGJA VIÐSKIPTAVINA

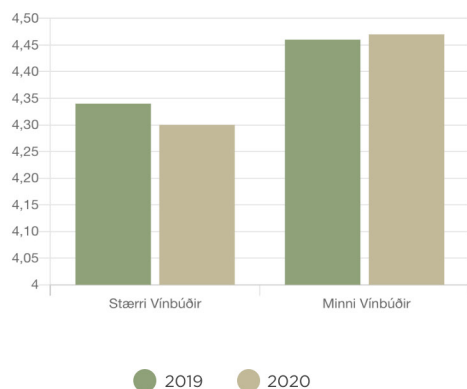

Einkunn í Íslensku ánægjuvuginni og samanburður við meðaltal annarra fyrirtækja. Einkunn á skalanum 0 – 100. Könnun framkvæmd af Zenter ehf.

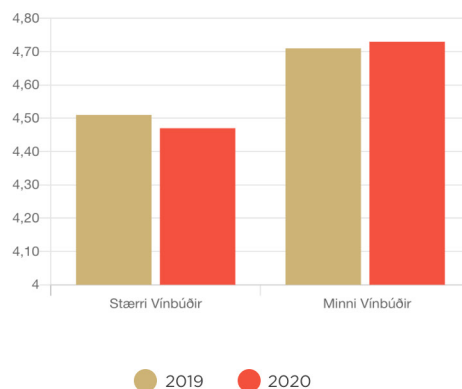
Árlegar þjónustukannanir mæla ánægju viðskiptavina í hverri Vínbúð fyrir sig. Viðskiptavinir gefa einkunn fyrir þjónustu, vöruval, viðmót og þekkingu starfsfólks. Vínbúðirnar eru flokkaðar í minni og stærri búðir eftir vöruvali. Helstu mælikvarðar eru ánægja með þjónustu og viðmót starfsfólks. Almennt er einkunn minni Vínbúða, sem allar eru á landsbyggðinni, hærri en þeirra stærri. Í flokki stærri búða eru allar Vínbúðir á höfuðborgarsvæðinu auk Vínbúðanna á Akureyri, í Reykjanesbæ og á Selfossi.

Á HEILDINA LITIÐ, HVERSU ÁNÆGÐ(UR) EÐA ÓÁNÆGÐ(UR) ERTU MEÐ ÞJÓNUSTU VÍNBUÐARINNAR?

Mælt á kvarðanum 1-5. Þjónustukönnun Gallup meðal viðskiptavina Vínbúðanna sept. – des. 2020.

HVERSU GOTT EÐA SLÆMT FINNST ÞÉR VIÐMÓT STARFSFÓLKS VÍNBUÐANNA ALMENNT VERA?

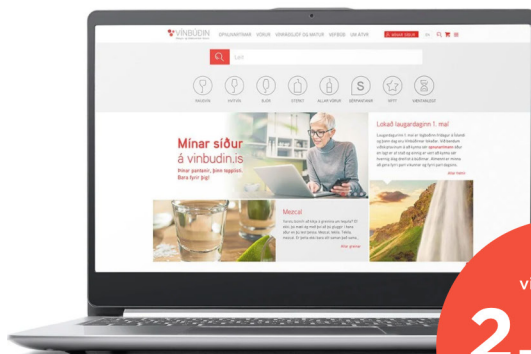
Mælt á kvarðanum 1-5. Þjónustukönnun Gallup meðal viðskiptavina Vínbúðanna sept. – des. 2020.

Tilgangur kannana er að fá fram skoðun viðskiptavina á þeim þáttum sem taldir eru mikilvægastir, niðurstöðurnar eru rýndar og nýttar til umbóta.

Vefurinn

Á vefsíðunni vinbudin.is er að finna greinargóðar upplýsingar meðal annars um starfsemina, vöruval, opnunartíma og staðsetningu Vínbúða. Mikil áhersla er lögð á að fræða viðskiptavini og tengja saman vín og mat. Nýr fróðleikur með áherslu á þetta er birtur reglulega.

Á árinu bættust við *Mínar síður* á vinbudin.is. Viðskiptavinir geta skráð sig þar inn með rafrænum skilríkjum og færast þá inn á lokað svæði. Á *Mínum síðum* er hægt að setja vörur á topplista, gefa einkunn og skrifa minnisatriði, auk þess er hægt að sjá yfirlit yfir vefpantanir og skoða stöðu þeirra. Eins og áður geta viðskiptavinir verslað í vefbúð á síðunni vinbudin.is, vöruúrvalið þar var aukið verulega á árinu. Fjöldi pantana í vefbúð þrefaldaðist og er sennilegt að aðstæður í þjóðfélaginu, vegna heimsfaraldursins, hafi ýtt undir vefverslun.

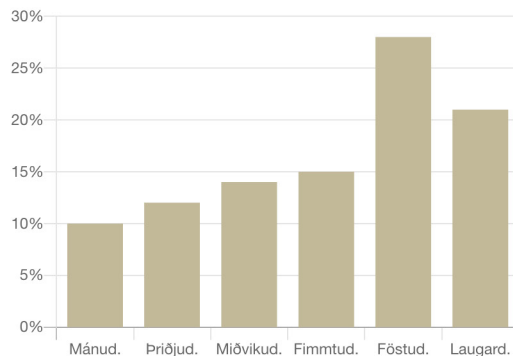

vinbudin.is
2.126
þúsund heimsóknir
á árinu

Fjöldi viðskiptavina

Viðskiptavinum fjölgaði um 8,5% á árinu og á sama tíma jókst sala áfengis um 18,3%. Það voru 5,5 milljónir viðskiptavina sem fengu þjónustu hjá Vínbúðunum. Flestir viðskiptavina kusu að koma á föstudögum. Þó komu færri viðskiptavinir í lok vikunnar, það er á föstudögum og laugardögum, en undanfarin ár. Vínbúðin hvatti viðskiptavini til að versla á rólegri tímum til að forðast biðraðir sem voru afleiðingar fjöldatakmarkana vegna COVID-19.

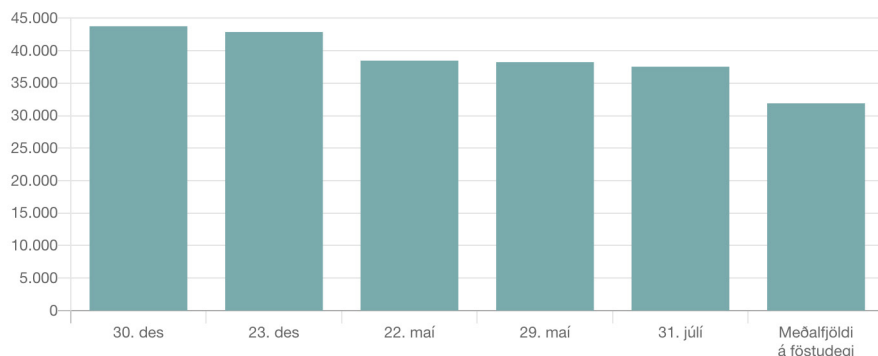
HLUTFALL VIÐSKIPTAVINA EFTIR DÖGUM

Flestir viðskiptavinir heimsóttu Vínbúðirnar 30. desember, þann dag komu tæplega 44 þúsund viðskiptavinir. Þeir eru fimm dagarnir á árinu sem fleiri en 37 þúsund viðskiptavinir fengu þjónustu. Til samanburðar þá er meðalfjöldi viðskiptavina á hefðbundnum föstudegi tæplega 32 þúsund. Þessa fjölgun viðskiptavina og söluaukningu má að mestu rekja til ástandsins sem ríkti í samfélaginu. Sala Fríhafnarinnar lagðist að mestu af og barir og veitingahús voru lokað stóran hluta ársins.

FJÖLDI VIÐSKIPTAVINA

Flokkað eftir stærstu dögum ársins ásamt samanburði meðalfjölda á föstudegi

5.549

þúsund viðskiptavinir

ÁTVR hefur með markvissum hætti hvatt viðskiptavini til að draga úr notkun einnota burðarpoka með því að bjóða fjölbreytt úrval af fjölnota burðarpokum á hagstæðu verði. Viðskiptavinir hafa tekið áskoruninni vel og voru tæplega 66 þúsund fjölnota pokar seldir á árinu. Hlutfall viðskiptavina sem kaupa einnota burðarpoka fer lækkandi og er nú tæplega 24%, engu að síður voru um 1,3 milljónir einnota burðarpoka seldir. Á árinu var hætt að bjóða plastpoka sem valkost einnota burðarpoka, núna eru allir einnota burðarpokar gerðir úr niðurbhrjótanlegu efni.

	2020	2019	% breyting
Seldir lítrar	26.810.077	22.664.125	18,3%
Fjöldi viðskiptavina	5.549.232	5.115.223	8,5%
Einnota burðarpokar	1.307.179	1.274.257	2,6%
Fjölnota burðarpokar	65.608	54.305	20,8%
Hlutfall viðskiptavina sem kaupa einnota burðarpoka	23,6%	24,9%	-5,4%

9,4

milljónir í pokasjóð

23,6%

viðskiptavina kaupa
einnota burðarpoka

65.608

fjölnota pokar seldir

Vínbúðir ársins

Öllum Vínbúðum eru sett mælanleg markmið til að meta árangur í rekstri. Markmiðin eru meðal annars um skilríkjaeftirlit, ánægju með þjónustu, viðmót starfsfólks, rýrnun og gæðaeftirlit. Vínbúðunum er skipt í tvo flokka eftir fjölda tegunda í vöruvali, stærri og minni Vínbúðir. Í flokki stærri Vínbúða eru þær 17, en 34 í flokki þeirra minni. Mánaðarlega eru niðurstöður mælinga birtar og gerðar aðgengilegar öllum Vínbúðum.

Árlega er starfsfólki þeirra Vínbúða sem bestum árangri ná, veitt viðurkenning. Að þessu sinni var Vínbúðin í Garðabæ valin Vínbúð ársins í flokki stærri Vínbúða og í flokki minni Vínbúða var það Vínbúðin á Flúðum. Auk þess fengu Vínbúðirnar á Dalvegi og í Ólafsvík sérstaka viðurkenningu.

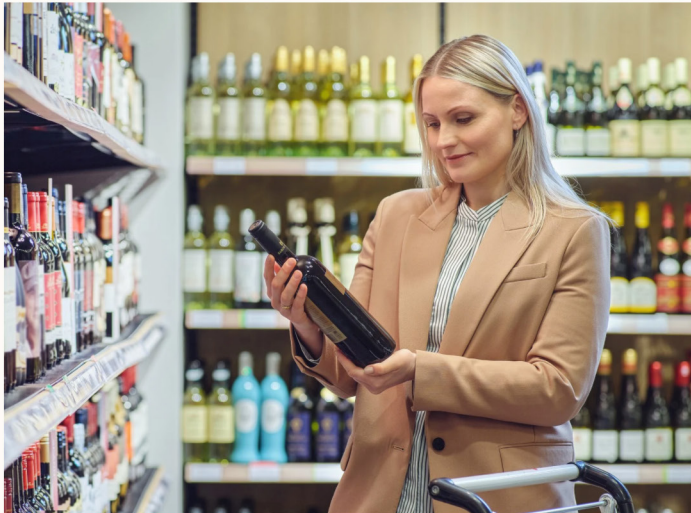
Vínbúð ársins í flokki stærri Vínbúða 2020 Garðabær

Vínbúð ársins í flokki minni Vínbúða 2020 Flúðir

Ábyrgt vöruval

Norrænt samstarf á sviði samfélagsábyrgðar

Í nútíma samfélagi eru gerðar sífellt meiri kröfur til fyrirtækja á sviði samfélagsábyrgðar. Allt frá árinu 2009 hafa norrænu áfengiseinkasölnurnar Alko í Finnlandi, Systembolaget í Svíþjóð, Vinmonopolet í Noregi, Rúsdrekkasæla Landsins í Færeyjum og ÁTVR verið í samstarfi í vinnu sem snýr að siðferðilegum grundvallarreglum í aðfangakeðjunni. Markmið samstarfsins á sviði samfélagsábyrgðar er að tryggja, eins vel og kostur er, að allt áfengi sé framleitt samkvæmt alþjóðlegum samþykktum og siðareglum.

Allar einkasölnurnar eru meðlimir í alþjóðasamtökunum amfori, en markmið þeirra er að tryggja aukna samfélagsábyrgð í aðfangakeðjunni. Í gegnum árin hafa helstu vínframleiðslulönd heims verið heimsótt þar sem fundað hefur verið með helstu hagsmunaaðilum. Á fundunum hafa siðareglur sem einkasölnurnar hafa lagt til grundvallar verið kynntar. Siðareglurnar byggja á siðareglum amfori. Verkefninu er ætlað að leiðrétta hegðun, ef úrbóta er þörf, en ekki útiloka vörur nema önnur úrræði hafi verið fullreynd. Á undanförnum árum hafa Alko, Systembolaget og Vinmonopolet staðið fyrir fjölda úttekta á vegum alþjóðlegra úttektaraðila í samstarfi við amfori. Úttektirnar byggja á því að meta framleiðendur og/eða ræktendur á grundvelli siðareglanna og gera áætlun til úrbóta ef þörf er á. Í ár þurfti að fresta fjölda úttekta þegar heimsfaraldur skall á, en um leið og aðstæður leyfa verður haldið áfram þar sem frá var horfið. Allar niðurstöður úttekta eru birtar einkasölum á sérstöku vefsvæði amfori.

Vöruval

Vöruval Vínbúðanna byggir á reglugerð um vöruval, innkaup og dreifingu ÁTVR á áfengi (nr.1106/2015) með síðari breytingum. Í grunninn ræðst vöruvalið af eftirspurn viðskiptavina. Vöruval byggir á þremur megin söluflokkum, kjarna, reynslu og sérflokki. Auk þess eru smærri tímabundnir flokkar sem tengjast ákveðnum árstíðum eða tímabilum, svo sem þorra, sumri og jólum. Kjarni er megin söluflokkurinn og myndar grunn að vöruvali hverrar Vínbúðar. Vöruval í kjarna er endurmetið þrisvar á ári.

Reynsluflokkur er ætlaður nýjum vörum og fær dreifingu í fjórar Vínbúðir við upphaf sölu. Vínbúðirnar eru Heiðrún, Álfrún, Kringlan og Skútuvogur. Ef reynsluvara nær tilteknum viðmiðum í sölu færist hún í kjarna og verður þar með fánleg í fleiri Vínbúðum. Á hverju tímabili eru 100 söluhæstu vörunum í reynsluflokki dreift í þrjár Vínbúðir til viðbótar þeim fjórum sem hafa allan reynsluflokkinn, þær eru Vínbúðirnar Dalvegur, Skeifan og Akureyri.

Sérflokkur er ætlað að mæta óskum viðskiptavina og styðja stefnuna um að veita framúrskarandi þjónustu og bjóða vöruval sem byggir á fjölbreytni og gæðum.

3.699

vörur í vöruvali

75%

viðskiptavina ánægðir
með vöruvalið

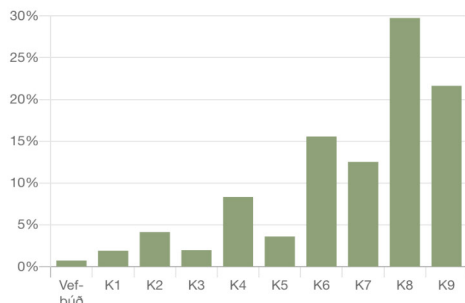
806

nýjar vörur í
reynslusölu á árinu

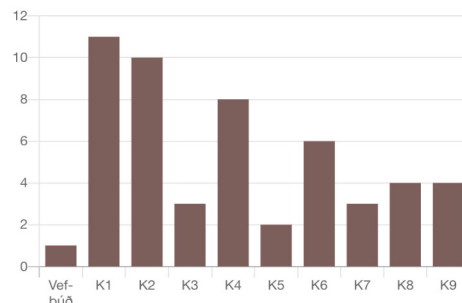
Vínbúðum er skipt í stærðarflokka og grundvallast röðun þeirra í flokka eftir sölu.

Alls eru flokkarnir níu. Í minnsta flokknum K1 eru að lágmarki 100 vörur í grunnvöruvali. Í þeim stærsta K9 eru að lágmarki 1.500 vörur. Vöruval minnstu búðanna er þó nær því að vera 200 vörur í heildina og mesta vöruval í Vínbúð er allt að 2.900 vörur. Viðskiptavinir nýta sér í auknu mæli að geta pantað vörur í vefbúð og fá afhentar í Vínbúð að eigin vali eða sækja beint í afgreiðslu dreifingarmiðstöðvar á Stuðlahálsi. Veisluvín eru einnig í auknu mæli afgreidd beint frá dreifingarmiðstöð. Þegar litið er á hlutdeild Vínbúða í heildarsölu þá hafa K1 - K5 Vínbúðir, vefbúð og veisluvín um 21% hlutdeild en ef litið er á fjölda Vínbúða í hlutfalli við heildarfjölda þeirra þá er hlutfall þeirra 67%.

MARKAÐSHLUTDEILD VÍNBUÐAFLOKKA Í
HEILDARSÖLU VÍNBUÐA

VÍNBUÐIR FLOKKAÐAR EFTIR STÆRÐ

Sérstakar áherslur í vöruvali

Sérstakar áherslur hafa verið í vöruvali einstakra Vínbúða. Bjór hefur fengið aukna dreifingu í Vínbúðina í Skútuvogi. Á árinu bættist Heiðrún einnig í þann flokk eftir að bjórrými verslunarinnar var stækkað. Léttvín og sterkt áfengi í dýrari verðflokkum hafa fengið dreifingu í Vínbúðirnar Heiðrónu og Kringluna.

ÁTVR leggur áherslu á að bjóða vörur sem framleiddar eru í sátt við samfélag og umhverfi. Viðskiptavinum er gert auðveldara fyrir með að velja slíkar vörur með sérmerkingum bæði í hillum Vínbúða og á vinbudin.is. Á undanförunum árum hefur verið lögð áhersla á að auka fjölbreytni lífrænt vottaðra vara. Rannsóknir sýna að lífræn ræktun bindur meira kolefni en önnur ræktun og stuðlar að sjálfbærni. Í árslok voru 189 tegundir af lífrænt vottuðum vörum í sölu, flestar vín og var um 8% af seldum lítrum léttvíns lífrænt vottuð.

Á vinbudin.is geta viðskiptavinir afmarkað leit eftir fjölda flokka, svo sem sérmerkingum eins og lífrænt, bíódínamik, sanngjarnt, vegan og fleiri þáttum. Til viðbótar er hægt að afmarka leit eftir landi, framleiðanda, þrúgu, stærð og umbúðargerð svo eitthvað sé nefnt.

Gæðaeftirlit vöru

Áður en vörur eru samþykktar í vöruval eru þær skoðaðar. Það er gert til að tryggja að þær uppfylli formskilyrði laga og reglna. Ef ekki eru gerðar athugasemdir fara vörur í skynmat til að tryggja gæði. Til viðbótar er styrkleiki alkóhóls mældur í öllum vörum. Vín er einnig mælt í sérhæfðu mælitæki þar sem, auk alkóhóls, er meðal annars mældur sykur, súlfít, sýra og fleiri þættir sem gagnast við gæðaeftirlit. Þannig er hægt að veita viðskiptavinum sem áreiðanlegastar upplýsingar.

Á árinu voru framkvæmdar 2.149 mælingar. Flestar mælingar staðfestu réttar merkingar. Í 103 tilvikum eða 4,8% fundust frávik frá uppgefnu alkóhólmagni. Brugðist er við ef frávik eru fyrir utan skilgreind viðmiðunarmörk.

Haustið 2020 tók ÁTVR þátt í rannsóknarverkefni á glútenfríum bjór sem unnið var í samstarfi við einkasölur á Norðurlöndum. Markmið rannsóknarinnar var að greina hvort glúteninnihald væri innan leyfilegra marka. Mældir voru 16 glútenfrír bjórar frá Íslandi, þeir innihéldu glúten undir leyfðum viðmiðunarmörkum sem leyfir bjór að fá merkinguna glútenfrír.

Vörugæði og neysluöryggi eru meginstoðir í ábyrgri starfsemi ÁTVR. Fjöldi skilaðra eininga á árinu voru 3.838 sem er lítilsháttar aukning á milli ára. Flest vöruskil má rekja til korkskemmda. Af hverjum 100 þúsund seldum einingum var um 7 skilað. Fjöldi innkallana á árinu voru 13. Helstu orsakir voru frávik í gæðum.

MANNAUÐUR

Mannauður

Frábært starfsfólk er grunnur að góðum árangri. Við viljum eftirsóknarverðan vinnustað þar sem samskipti einkennast af lipurð, þekkingu og ábyrgð. Áhersla er lögð á að starfsfólk geti vaxið í starfi og aflað sér þekkingar sem stuðlar að starfsánægju og framúrskarandi þjónustu.

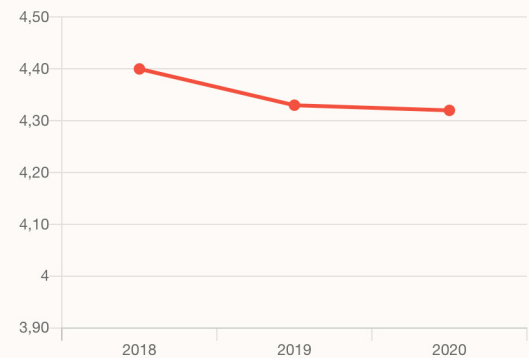
MANNAUÐUR

Ánægt starfsfólk

Áhersla er lögð á að skapa eftirsóknarverðan vinnustað þar sem markmiðið er að stuðla að almennri starfsánægju, góðum starfsanda og framúrskarandi þjónustu. Gildin Lipurð, Þekking og Ábyrgð endurspeglar þær áherslur og skapa grunn að góðum vinnustað. Árlega gerir Gallup viðamikla vinnustaðagreiningu til að skoða líðan og fá fram skoðun starfsfólks á fjölmörgum þáttum. Helgun starfsfólks er einn mikilvægasti mælikvarðinn og er helgun mæld með þrettán spurningum. Meðaltal helgunar er á styrkleikabili og lækkaði óverulega milli ára.

HELGUN - NIÐURSTAÐA KJARNASPURNINGA

Kvarðinn 1-5

Til að stuðla að umbótum og viðhalda því sem vel er gert þá eru heildarniðurstöður og niðurstöður hvers starfsstöðva kynntar starfsfólki. Samhliða vinnustaðagreiningu er framkvæmt yfirmannamat. Allir yfirmenn, sem hafa fimm eða fleiri undirmenn, fá mat og kynningu.

Val á stofnun ársins er samræmd könnun stofnana í eigu ríkisins. Könnunin mælir starfsánægju og fjölmarga aðra þætti sem snúa að stjórnun og starfsumhverfi. ÁTVR var í tíunda sæti stórra stofnana, þeirra sem hafa 50 starfsmenn eða fleiri, með heildareinkunnina 4,23. Til samanburðar er heildareinkunn allra stofnana 3,95.

MANNAUÐUR

Góð heilsa

ÁTVR er mjög annt um heilsu starfsfólks og hefur velferð þess ávallt að leiðarljósi. Áhersla er lögð á hvatningu og markvissa miðlun upplýsinga. Viðverustefna var samþykkt, en stefnunni er ætlað að upplýsa starfsfólk um mikilvæg atriði sem tengjast fjarveru frá vinnu. Starfsfólk er hvatt til að huga að heilsu og vellíðan með margvíslegum hætti. Boðið er upp á styrki og fræðslu og hvatt er til þátttöku í vinnustaðakeppnunum Lífshlaupinu og Hjólað í vinnuna.

Starfsfólki eru boðnir samgöngusamningar. Markmið þeirra er í meginatriðum tvíþætt: að auka hreyfingu og minnka umhverfisáhrif. Starfsfólk sem gerir samgöngusamning skuldbindur sig til að ferðast til og frá vinnu með vistvænum hætti, að jafnaði þrisvar í viku eða oftar. Boðið er upp á samninga eftir árstíðum, sumar og vetur. Fleira starfsfólk óskar eftir samningi yfir sumartímann. Hlutfall starfsfólks sem gerði sumarsamning lækkaði á milli ára úr 43% í 40%. Árlega er gerð könnun á meðal starfsfólks þar sem spurt er út í ýmsa þætti tengda samgöngusamningnum og ferðamáta. Helstu niðurstöður voru að notkun á einkabíl hefur aukist á kostnað þess að ganga í vinnuna. Notkun á einkabíl til og frá vinnu er fyrsti kostur yfir vetrartímann hjá 54% starfsfólks.

Heimsfaraldur hafði áhrif á ferðamáta starfsfólks og fækkaði þeim sem nýttu sér almenningssamgöngur. Notkun á rafhjólum jókst og rafbílum hefur fjölgað, enda hefur hleðslustöðvum við Stuðlaháls verið fjölgað til að styðja við orkuskipti í samgöngum.

Af þeim sem eru með samgöngusamning, og tóku afstöðu, eru 84% ánægðir með samninginn. 90% telja að samningurinn og hreyfing í kjölfarið hafi haft jákvæð áhrif á heilsu og líðan.

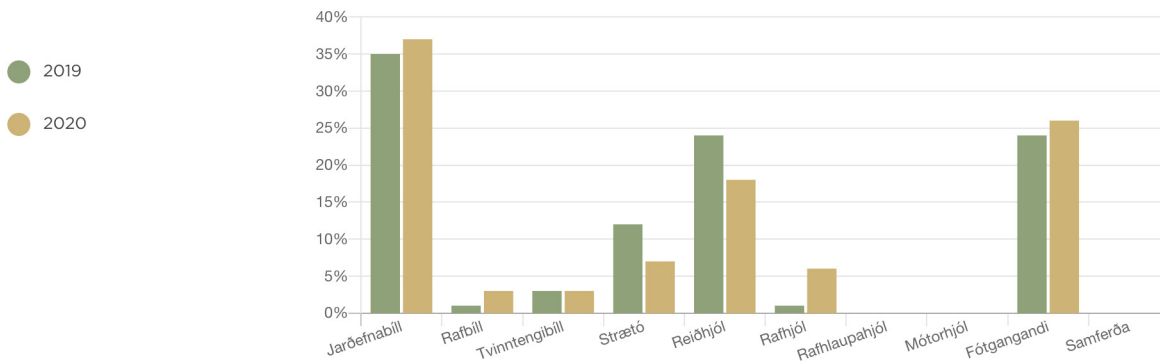
Til samanburðar, þá er samkvæmt aðalskipulagi Reykjavíkur fyrir árin 2010-2030 stefnt að því að fækka ferðum einkabíla í 58% og að 8% allra ferða verði farnar á hjóli, 12% ferðist með strætó og 22% gangandi. Starfsfólk ÁTVR á höfuðborgarsvæðinu hefur þegar náð þessu markmiði.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um Sjálfbæra þróun; Sjálfbærar borgir og samfélög númer 11, Heilsa og vellíðan númer 3, og Aðgerðir í loftslagsmálum númer 13, fléttast inn í samgöngumálin. Það leiðir af sér minna svifryk, minni útblástur, minni gatnaskemmdir, styttri umferðartíma og betri andlega og líkamlega heilsu.

84%

starfsfólks ánægt með
samgöngusamning

FARARTÆKI SUMAR - FYRSTI KOSTUR

Lífshlaupið og Hjólað í vinnuna eru skemmtilegar keppnir sem efla liðsheild og hvetja fólk til hreyfingar. Frábær þátttaka var í Lífshlaupinu og tóku 266 starfsmenn þátt í keppninni. Veitt voru verðlaun fyrir fjölda mínútna og fjölda daga og varð Vínbúðin í fyrsta sæti í báðum flokkum. Færri tóku þátt í Hjólað í vinnuna en árangurinn var engu að síður frábær og varð Vínbúðin í öðru sæti í sínum flokki í vinnustaðakeppninni. Lið Vínbúðanna varð í fyrsta sæti í keppni um hlutfall kílómetra, að meðaltali hjólaði hver liðsmaður tæplega 800 km.

Starfsfólki er boðið upp á heilsufarsskoðun þar sem mældur er blóðþrýstingur, kólesteról og blóðsykur, auk þess er boðið upp á viðtöl þar sem lögð er áhersla á álag og streitu. Árlega er boðið upp á fyrirlestra og fræðslu um andlega og líkamlega heilsu.

Til að stuðla að sjálfbærni og geta boðið upp á hollan og næringarríkan mat var haldið áfram með matjurtagarð á lóðinni á Stuðlahálsi. Garðurinn var stækkaður lítillega til að auka fjölbreytni. Í garðinum voru ræktaðar ýmsar tegundir: rabarbari, rífsber, kryddjurtir, kartöflur, grænkál og jarðarber. Mikil ánægja var með uppskeruna og er markmiðið að halda áfram með ræktunina.

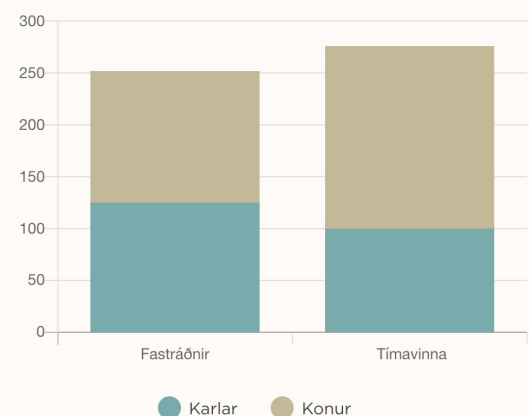
MANNAUÐUR

Mannauður - greining og tölur

Í árslok voru 528 starfsmenn á launaskrá. Konur eru fleiri í starfsmannahópnum eða 303 á móti 225 körlum. Ráðningarformin eru tvö. Fastráðning sem getur bæði verið fullt starf og hlutastarf, og tímavinna. Tímavinnustarfsfólk vinnur almennt á álagstímum seinni hluta vikunnar, í sumarafleysingum og um jól. Heildarfjöldi starfsmanna sem fengu greidd laun á árinu var 735. Umreiknað í ársverk voru þau 356, tveimur fleiri en árið 2019.

Starfsmannavelta fyrirtækisins í heild var 28%. Mesta starfsmannaveltan var hjá starfsfólki í tímavinnu, 36%, en minnst hjá starfsfólki í fullu starfi, 3%.

FJÖLDI STARFSFÓLKIS EFTIR STARFSHLUTFALLI OG KYNI

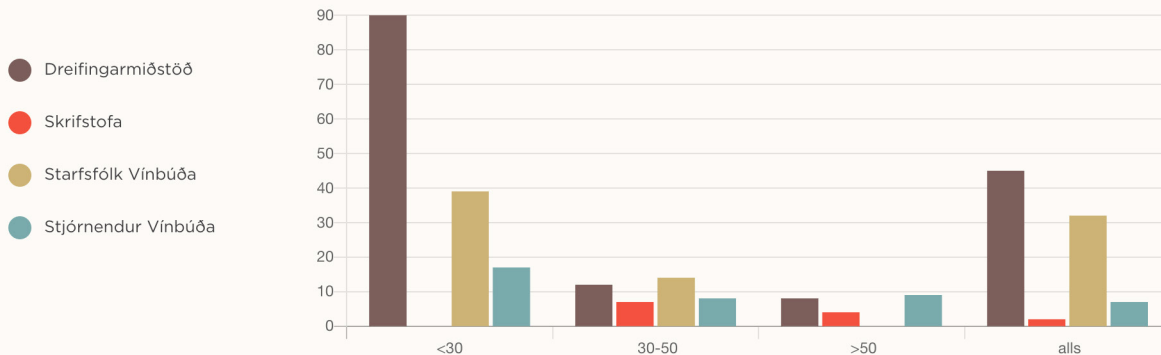
735

fengu greidd laun árið 2020

356

ársverk voru unnin árið 2020

GREINING Á STARFSMANNAVELTU

MANNAÐUR

Slys og fjarvistir vegna veikinda

Markmiðið er að halda vinnustaðnum öruggum og slysalausum. Það náðist ekki á árinu og voru alls skráð 12 slys. Átta slys gerðust á starfsstöð og fjögur slys urðu á leið til eða frá vinnu. Hlutfall slysa milli kynja skiptast þannig að einn karlmaður og sjö konur slösuðust á vinnustað. Sami fjöldi kvenna og karla slasaðist á leið í eða úr vinnu.

Á árinu var skipt um viðverukerfi, það var gert í áföngum og í samræmi við viðverustefnu var skilgreiningum á langtíma- og skammtímaveikindum breytt. Nú er skammtímafjarvera vegna veikinda allt að tvær vikur og langtímafjarvera er fjarvera lengri en tvær vikur samfelld. Samkvæmt þessum nýju skilgreiningum er hlutfall skammtímafjarveru vegna veikinda og veikinda barna alls 3,0%. Hafa ber í huga að COVID-19 getur haft áhrif til hækkunar veikindaskráningu. Starfsfólk var hvatt til að halda sig heima ef það fann fyrir flensueinkennum eða kvefi, sem annars hefði hugsanlega mætt til vinnu.

Skammtímafjarvera vegna veikinda og veikinda barna

Í hlutfalli við unnar stundir, skipt eftir starfsstöðvum

	DM	Skrifstofa	Vínbúðir	Alls
Karl	2,4	1,0	3,3	2,7
Kona	4,9	3,6	3,1	3,3
Alls	2,7	2,5	3,2	3,0

Fræðsla og starfsþróun

Áhersla er lögð á að starfsfólk geti vaxið í starfi og aflað sér þekkingar sem stuðlar að starfsánægju og framúrskarandi þjónustu. Megináhersla er lögð á vöruþekkingu með áherslu á tengsl vína og matar. Vegna heimsfaraldurs varð mikil röskun á fræðsluáætlun ársins og þurfti að endurhugsa alla fræðslu þar sem fókusinn fór frá staðbundinni fræðslu yfir í rafræna. Samanlagt urðu fræðslustundir ársins 2.822 og fækkaði um 60% milli ára. Mesta fækkun fræðslustunda varð eðlilega í vínfræðslu. Á síðari hluta ársins var boðið upp á rafræna vínfræðslu. Mikil ánægja var með hana, sérstaklega á landsbyggðinni.

Fræðsla						
Fræðsluflokkar	Starfsfólk	Konur	Karlar	Tímar alls	Meðalfjöldi á stöðugildi	Fjöldi námsk.
Skyndihjálp, lyftara- og öryggisnámskeið	102	83%	17%	286	0,80	20
Móttaka nýliða og íslenskukennsla	163	67%	33%	529	1,49	rafræn
Almenn fræðsla m.a. umhverfisvernd, samskipti og góð heilsa	1162	68%	32%	674	1,89	staðbundin/rafræn
Vínskóli Vínbúða	16	31%	69%	384	1,08	1
Vínráðgjafafræðsla	706	63%	37%	949	2,67	rafræn
Samtals námskeiðsstundir				2.822	7,93	

Í þjónustukönnun eru viðskiptavinir spurðir um afstöðu til þekkingar starfsfólks. 79% telja starfsfólk Vínbúðanna búa yfir mjög eða frekar mikilli þekkingu. Eingöngu 2% telja þekkinguna mjög eða frekar litla.

Starfsmannasamtöl eru hluti af starfsþróun. Öllu starfsfólki er boðið að lágmarki upp á tvö samtöl á ári. Samtalinu er ætlað að gefa starfsmanni og stjórnanda færi á að ræða verkefni, möguleg vandamál og aðgerðir til úrbóta. Megináherslur samtalanna eru væntingar, starfsandi og stuðningur í starfi.

Kjarasamningar

Öll starfsemi ÁTVR er á Íslandi og því er ekki talin hætta á að brotið sé á réttindum starfsmanna varðandi samningsrétt eða þátttöku í stéttarfélögum.

ÁTVR virðir mannréttindi og fylgir lögum og reglum sem gilda um réttindi og skyldur opinberra starfsmanna. Starfsfólk fær greidd laun í samræmi við kjarasamninga, fyrir utan forstjóra. Fjármála- og efnahagsráðherra, fyrir hönd ríkisins, gerir kjarasamning við viðkomandi stéttarfélög. Gerðir hafa verið stofnanasamningar um nánari útfærslur kjarasamnings við annars vegar Sameyki og hins vegar einstök félög háskólamenntaðra starfsmanna. Allt starfsfólk er í stéttarfélagi.

Starfsfólk undir 20 ára aldri er ekki ráðið til starfa. Ástæðan er sú að viðskiptavinir þurfa að hafa náð 20 ára aldri til að mega versla í Vínbúðum.

Starfsfólk er ýmist ráðið tímabundið eða fastráðið. Uppsagnafrestur starfsfólks er samkvæmt viðeigandi kjarasamningum en er ólíkur eftir ráðningarformi, 1 mánuður hjá tímavinnustarfsfólki en að lágmarki 3 mánuðir fyrir fastráðna.

Starfsfólk sem ráðið er til starfa fyrir gildistöku starfsmannalaganna frá júní 1996, getur átt rétt til biðlauna ef starf þeirra verður lagt niður.

Jafnlaunavottun

ÁTVR hefur sett sér jafnlaunastefnu og birt jafnréttisáætlun. Markmið jafnlaunastefnu er að allt starfsfólk hljóti jöfn laun og sömu kjör fyrir sömu eða jafnverðmæt störf, óháð kyni, þjóðerni eða öðrum örökstuddum þáttum. Jafnréttisáætlun er ætlað að stuðla að jafnrétti kynjanna, jafnri stöðu þeirra og virðingu. ÁTVR leggur áherslu á að allir fái notið sín án tillits til kynferðis, kynþáttar, trúarbragða, aldurs eða búsetu. Jafnréttisáætlun ÁTVR byggir á lögum nr. 10/2008 um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla.

ÁTVR fékk Jafnlaunavottun í nóvember 2018. Markmið með innleiðingu jafnlaunakerfisins samkvæmt jafnlaunastaðlinum (ÍST:85 2012) er að viðhalda launajafnrétti og uppfylla skyldur atvinnurekenda samkvæmt III kafla laga nr. 10/2008 um jafna stöðu og jafnan rétt karla og kvenna. Með vottun felst jafnframt skuldbinding til að vinna að stöðugum umbótum, hafa eftirlit með viðmiðum og bregðast við frávikum sem upp kunna að koma.

JAFNLAUNAVOTTUN
2018 - 2021

SAMFÉLAGIÐ

Ábyrgir starfshættir

Fagmennska, hagkvæmni og ábyrg vinnubrögð einkenna starfsemina. Lögð er áhersla á mælanleg markmið til að tryggja árangur á öllum sviðum. Við fylgjumst með og tileinkum okkur nýjungar til framfara.

SAMFÉLAGIÐ

Samfélagsleg ábyrgð hjá ÁTVR

2011

- Samfélagsábyrgð fyrst nefnt í lögum um áfengi og tóbak

2012

- ISO26000
- Stofnsamningur við birgja tók að fullu gildi
- ÁTVR aðili að Global Compact

2013

- Ársskýrsla 2012 í samræmi við GRI sjálfbærnisvísu – G3.1
- Endurtekið CSR sjálfsmat
- Jafnlaunavottun
- ÁTVR aðili að Festu

2014

- Árangursmælingar endurmetnar
- Aukið úrval fjölnota poka
- Ársskýrsla 2013 í samræmi við GRI sjálfbærnisvísu – G4

2015

- Ársskýrsla 2014 í samræmi við GRI sjálfbærnisvísu – G4

2016

- Þátttaka í Loftslagsyfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar
- Ársskýrsla gefin út á rafrænu formi
- Jafnlaunavottun
- Kuðungurinn

2017

- Græn skref í ríkisrekstri innleidd í allt fyrirtækið
- Könnun á samfélagsábyrgð

2018

- Jafnlaunavottun ÍST 85:2012
- ÁTVR tilnefnt til loftslags-verðlauna Reykjavíkurborgar

2019

- Áætlað kolefnisspor umbúða birt á vinbudin.is

2020

- Norræn ráðstefna um vatn og mannréttindi
- Sölu plastpoka hætt
- Jafnlaunavottun endurnýjuð

Norrænt samstarf á sviði samfélagsábyrgðar

Í samfélagi nútímans eru sífellt gerðar meiri kröfur til fyrirtækja um að þau tryggi að vörur, sem þau selja, séu framleiddar með siðrænum hætti. Allt frá árinu 2009 hafa norrænu áfengiseinkasölnurnar Alko í Finnlandi, Systembolaget í Svíþjóð, Vinmonopolet í Noregi, Rúsdrekkasøla Landsins í Færeyjum og ÁTVR verið í samstarfi sem snýr að siðferðilegum grundvallarreglum í aðfangakeðjunni. Sameiginlegt markmið er að tryggja að allt áfengi sé framleitt samkvæmt alþjóðlegum samþykktum og siðareglum.

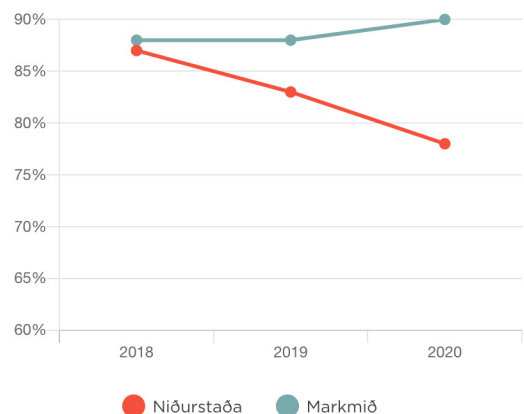
Allar einkasölnurnar hafa gerst meðlimir í alþjóðasamtökunum amfori en markmið þeirra er að tryggja aukna samfélagsábyrgð í aðfangakeðjunni. Á þessum 11 árum sem einkasölnurnar hafa verið í samstarfi hafa helstu vínframleiðslulönd heimsins verið heimsótt. Í heimsóknunum hefur verið fundað með helstu hagsmunaaðilum svo sem framleiðendum, samtökum framleiðenda og fulltrúum stjórnvalda. Á fundunum hafa siðareglur sem byggja á siðareglum amfori verið kynntar. Verkefninu er ætlað að leiðrétta hegðun ef úrbóta er þörf en ekki útiloka vörur nema önnur úrræði hafi verið fullreynd. Að jafnaði standa Alko, Systembolaget og Vinmonopolet fyrir fjölda úttekta á ári sem framkvæmdar eru á vegum alþjóðlegra úttektaraðila í samstarfi við amfori. Í úttektunum eru framleiðendur metnir á grundvelli siðareglanna og áætlun gerð til úrbóta ef þörf er á. Niðurstöðurnar eru birtar í gagnagrunni amfori fyrir meðlimi samtakanna. Í ár röskuðust úttektaráætlanir verulega en stefnt er að því að taka aftur upp þráðinn þegar tókum hefur verið náð á COVID-19. Í stað úttekta var samstarfið við amfori aukið og meðal annars lögð aukin áhersla á rafræna fræðslu til framleiðenda og ræktenda.

Skilríkjaeftirlit

Hornsteinn samfélagslegrar ábyrgðar er að tryggja að viðskiptavinir hafi náð 20 ára aldri. Starfsfólk er þjálfað í að spyrja þá viðskiptavini sem virðast 24 ára eða yngri, um skilríki. Til að efla starfsfólk í skilríkjaeftirliti eru framkvæmdar hulduheimsóknir. Viðskiptavinir á aldrinum 20 – 24 ára versla í Vínbúðunum og skila niðurstöðum til rannsóknaraðila um hvort viðkomandi hafi þurft að framvísa skilríkjum.

Hulduheimsóknir eru framkvæmdar í öllum stærri Vínbúðum á höfuðborgarsvæðinu, á Selfossi, í Reykjanesbæ og á Akureyri. Að meðaltali eru þrjár heimsóknir í mánuði í hverja Vínbúð. Árangur hulduheimsókna var 78% sem er undir 90% markmiðinu. Í kjölfar COVID-19 lækkaði hlutfall þeirra sem voru spurðir um skilríki en síðustu mánuði ársins varð árangurinn betri.

HULDUHEIMSÓKNIR

Grænt bókhald

ÁTVR heldur grænt bókhald, er þátttakandi og skilar inn tölum til Grænna skrefa hjá Umhverfisstofnun. Þetta er samstarfsvettvangur opinberra aðila, en markmiðið er að stuðla að vistvænum innkaupum. Græn skref er leið fyrir opinbera aðila að vinna markvisst að umhverfismálum eftir skýrum gátlistum. Skrefin eru fimm og fæst viðurkenning frá Umhverfisstofnun eftir hvert skref. Allar Vínbúðir, auk höfuðstöðva og dreifingarmiðstöðvar, hafa innleitt skrefin fimm.

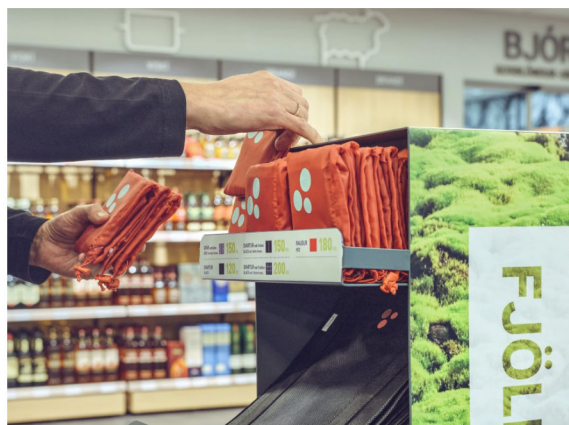

	2019	2020	Markmið 2020	
Prentun				
Skrifstofupappír	4,5	4,8	4,5	kg/stg.
Prentun umhverfisvottuð	100%	100%	100%	hlutfall
Einnota vörur				
Sóttthreinsispritt	70	700		lítrar
Pappamál	28	70	5	stk/stg.
Ræstiefni				
Sólarræsting	100%	100%	100%	hlutfall
Ræstivörur	85%	89%	90%	hlutfall
Umbúðir				
Seldir einnota burðarpokar	56.273	21.279	25.000	stk./Mltr.
Strekkifilma	704	612	600	kg/Mltr.
Niðurbjótanlegir burðarpokar		27.478	25.000	

Á árinu var keypt mun meira af einnota vörum vegna kröfu um sóttvarnir. Reynt var að lágmarka kaup á einnota vörum og hafði starfsfólk til að mynda val um að nota margnota grímur frekar en einnota, einnig var viðskiptavinum boðið að kaupa margnota grímur í Vínbúðum. Í þeim tilfellum sem kaupa þurfti einnota vörur var lögð áhersla á að kaupa eins umhverfisvænar vörur og kostur er.

Sólarræsting, sem er Svansvottað ræstingarfyrtæki, annast ræstingu á skrifstofu og dreifingarmiðstöð. Í Vínbúðum sér starfsfólk um ræstingar. Alls voru notaðir 1.129 lítrar af ræstiefnum og eru 89% þeirra umhverfisvottuð. Unnið er að því að allar ræstingarvörur verði umhverfisvottaðar.

Einn liður í umhverfismálum, og til að ná fram hagræðingu, er innleiðing á rafrænum reikningum. Í ár er hlutfall rafrænna reikninga 87%. Fjármála- og efnahagsráðuneytið hefur gefið út að áætla megi að það sparist um 1.000 krónur fyrir hvern reikning sem verður rafrænn. Á árinu tók ÁTVR á móti 55,5 þúsund reikningum, miðað við þessar forsendur er gert ráð fyrir að sparnaðurinn í virðisbætur sé rúmlega 55 milljónir.

Umbúðir

Aðfangakeðjan og endurvinnsla skiptir ÁTVR miklu máli

Endurvinnslan hf. sér um meðhöndlun allra einnota drykkjarvöruumbúða á Íslandi.

Á árinu greiddi Endurvinnslan út rúmlega 2,7 milljarða króna í skilagjald. Skil á drykkjarvöruumbúðum jókst á milli ára, var 91,4% af seldum umbúðum. Helstu skýringar eru þær að nýjar stöðvar hafa verið opnaðar, aðrar tæknivæddar og vitund almennings aukist gagnvart umhverfismálum.

Á árinu nam heildarsala drykkjarvöruumbúða 185,5 milljónum eininga þar af voru rúmlega 58 milljónir seldar í Vínbúðunum.

Niðurstaða lífsferilsgreiningar á vörusafni sem ÁTVR vann ásamt systurfyrirtækjum á Norðurlöndum, sýndi að mestu umhverfisáhrifin voru af umbúðum. Þar komu glerumbúðir verst út, því næst var eldsneytisnotkun í vínrækt og þriðji þátturinn var orkunotkun í verksmiðjum.

SAMANBURÐUR Á KOLEFNISSPORI UMBÚÐA g/l AF CO₂

VENJULEGT GLER
0,75 l / 540 g

675

g CO₂e/l

LÉTTGLER
0,75 l / 420 g

525

PLAST
0,5 l / 25 g

167

ÁLDÓS*
0,5 l / 16 g

153

POKI
1,5 l

96

FERNA
1 l

85

KASSI
3 l

70

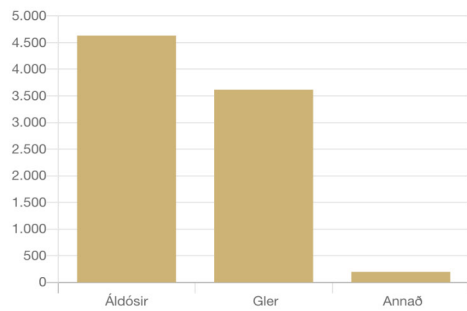
* Hér byggist útreikningurinn á upplýsingum úr annarri gagnaveitu.

Til upplýsinga fyrir viðskiptavinum þá eru birtar á vöruspjaldi allra léttvínstegunda á vinbudin.is, þýngd umbúðanna og áætlað kolefnisspor þeirra. Þýngd glersins skiptir mestu máli þegar kemur að kolefnisspori glerumbúða. Áhersla hefur verið lögð á að framleiðendur noti léttgler, það er léttara en 420 g, sérstaklega fyrir vörur sem framleiddar eru í miklu magni. Í vörusafni eru vín í 750 ml glerflöskum, rauðvín, hvítvín og rósavín, í léttgleri sem er 43% miðað við selda lítra. Markmiðið er að hlutfallið verði 50%. Það náðist ekki á árinu meðal annars vegna aukinnar sölu á dýrari vörum sem almennt eru í þýngra gleri. Heildarlosun frá umbúðum var 8.439 tonn og jókst í takt við söluaukningu. Markmiðið er að minnka kolefnissporið um 20% árið 2030.

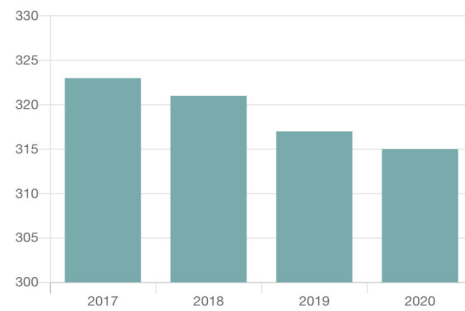
LOSUN CO₂ FRÁ UMBÚÐUM

Tonn

HEILDARLOSUN UMBÚÐA

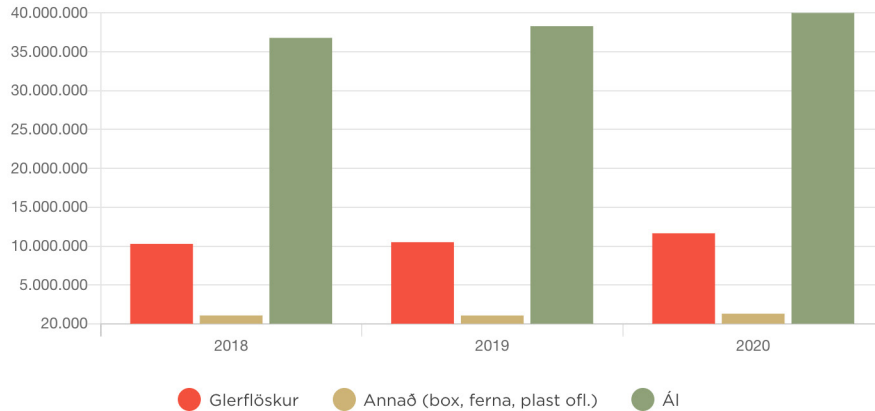
Tonn CO₂ á milljónir seldra lítra

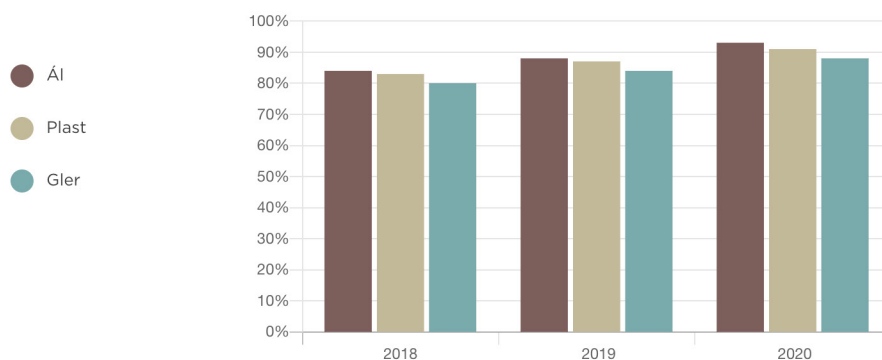
Markmiðið er að draga úr losun um 2% árlega miðað við selda lítra, meðal annars með fjölgun söluhárna tegunda í léttgleri. Auk þess má búast við að aukning verði á framboði vína í öðrum gerðum umbúða sem hafa minni umhverfisáhrif en gler.

Hlutfallið á milli losunar á selda milljón lítra á milli ára fór úr 317 í 315 (tCO₂/milljón lítra) eða lækkaði um tæplega 1%. Hlutfall bjórs í álumbúðum jókst, fór úr 87,4% í 88,7%.

FJÖLDI EINGA EFTIR UMBÚÐUM 2018 - 2020

SKIL EFTIR TEGUNDUM UMBÚÐA HJÁ ENDURVINNSLUNNI

Orkunotkun

Þriðjungur raforkunotkunar fyrirtækisins er á Stuðlahálsi þar sem höfuðstöðvar, dreifingarmiðstöð og Vínbúðin Heiðrún eru. Sérstakt hússtjórnarkerfi er notað til að vakta hita og rafmagnsnotkun og stýra álagi. Í grænu skorkorti er sett markmið og fylgst með orkunotkun. Til einföldunar er notkunin umreiknuð í meðal heimilisnotkun og markmið og mælingar miðast við hana. Rafmagnsnotkun á Stuðlahálsi var sambærileg notkun 125 heimila (623.132 kWst) og lækkaði um 1% milli ára. 22 hleðslustöðvar fyrir rafbíla eru á lóðinni og fjölgaði um sex. Fyrirsjáanlegt er að raforkunotkun muni aukast með stefnu um orkuskipti í samgöngum. Áfram verður unnið að því að setja upp LED ljós í byggingar. Heitt vatn samsvaraði notkun 140 heimila (80.125 m³) og jókst á milli ára. Ástæða fyrir aukinni notkun á heitu vatni er kaldara veðurfar í vetur.

Orkunotkun Stuðlahálsi						
	2019	2020	Markmið 2020	Mism. 19/20	CO ₂ [tonn]	Útreikningar
Orkunotkun						
Rafmagn	126	125	130	-1%	6,1	Heimili (5,0 Mwst.pr.ár)
Heitt vatn	62	69	65	11%	8,9	Heimili (573,3 m ³)
Heitt vatn - snjóbræðsla	60	71	60	18%	9,2	Heimili (573,3 m ³)

Rafmagnsnotkun Vínbúða

ÁTVR þekkir til fulls rafmagnsnotkun á Stuðlahálsi og á 10.191 fermetrum Vínbúða (32) eða um 73% heildarfermetrafjölda. Almenn raforkunotkun var 843 MWst á þessum fermetrum. ÁTVR hefur ekki fullnægjandi vitneskju um rafmagnsnotkun í leiguhúsnæði þar sem rafmagn er hluti af leiguverði. Þekkt rafmagnsnotkun er tæplega 1,5 GWst. Það er samdráttur um 2% frá fyrra ári þrátt fyrir aukningu á verslunarrými og seldu magni. Endurnýjun húsnæðis Vínbúða á mestan þátt í að skila góðum árangri.

Vitneskja um heitavatnsnotkun er sömu takmörkunum háð og vitneskja um rafmagnsnotkun. ÁTVR þekkir til fulls heitavatnsnotkun á Stuðlahálsi og 8.018 fermetrum Vínbúða (22) eða um 57% af heildarfermetrafjölda. Heitavatnsnotkunin var 40.154 m³ fyrir þessa fermetra.

Heildarnotkun er áætluð 68.328 m³ sem gerir um 5,0 rúmmetra á hvern fermetra Vínbúða. Það er lækkun um 1,4% frá fyrra ári. Umreiknað miðað við heildarfermetrafjölda húsnæðis er áætluð almenn notkun rafmagns tæplega 1,8 GWst á ári og á heitu vatni 148 þúsund rúmmetrar.

Útblástur gróðurhúsalofttegunda vegna notkunar raforku er áætlaður 17,4 tonn CO₂. Kolefnisspor fyrir heitt vatn 33,6 tonn CO₂. Kolefnisspor raforku hækkar á milli ára þó notkun minnki en losunarstuðull Íslands er hærri. Kolefnisspor varmaorku hækkar einnig, meiri notkun og losunarstuðull hjá Veitum hækkar en stærsti hluti heita vatnsins er keyptur af Veitum. ÁTVR gefur upp losun frá heitu vatni en í gögnum frá Umhverfisstofnun er stuðullinn núll.

Í útreikningum fyrir raforku er miðað við losunarstuðul frá árinu 2019, 9,8 g CO₂/kWst. (Umhverfisstofnun 2020, <https://ust.is/loft/losun-grodurhusalofhttegunda/losunarstudlar/>) Stuðullinn var 8,8 g CO₂/kWst áður. Stuðullinn í umhverfissuppgjöri hjá Veitum (<https://www.veitur.is/kolefnisspor>) fyrir 2020 er 226,2, var 197,2 og var leiðréttur og útreikningar uppfærðir.

Unnið er eftir Heimsmarkmiði númer 7, Sjálfbær orka, en langstærsti hluti raforkunnar er keyptur af Orkusölunni og er uppruni raforku 100% vatnsorka. Ekki er fjallað um "market based" notkun.

Raforka og heitt vatn - Allt fyrirtækið

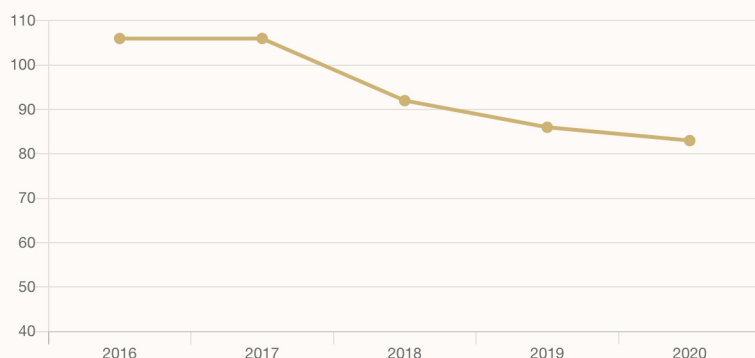
	2019	2020	Eining	Mism. 19/20	Útreikningar
Áætluð heildar raforkunotkun	1.810	1.777	MWst	-2%	
Losunarstuðull raforku	8,8	9,8	g/kWst	11%	Umhverfisstofnun 2020
Kolefnisspor raforku	15,9	17,4	CO ₂ tonn	9%	
Vínbúðir - Almenn raforkunotkun	86	83	kWst/m ²	-3%	
Áætluð varmanotkun	138.951	148.453	m ³	7%	
Umreiknistuðull Veitna	197,2	226,2	g/kWst	15%	Veitur 2020
Kolefnisspor - Heitt vatn	27,4	33,6	CO ₂ tonn	23%	

Leiðir til að minnka orkunotkun

Í allri starfsemi ÁTVR er lögð áhersla á orkusparnað og að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda. Það fléttast inn í Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna númer 7, Sjálfbær orka, og númer 13, Aðgerðir í loftslagsmálum.

Markvisst er unnið að innleiðingu LED lýsingar í viðhaldi Vínbúða. Almenn raforkunotkun á fermetra í Vínbúðum lækkaði á milli ára, fór úr 86 kWst/fm í 83 kWst/fm.

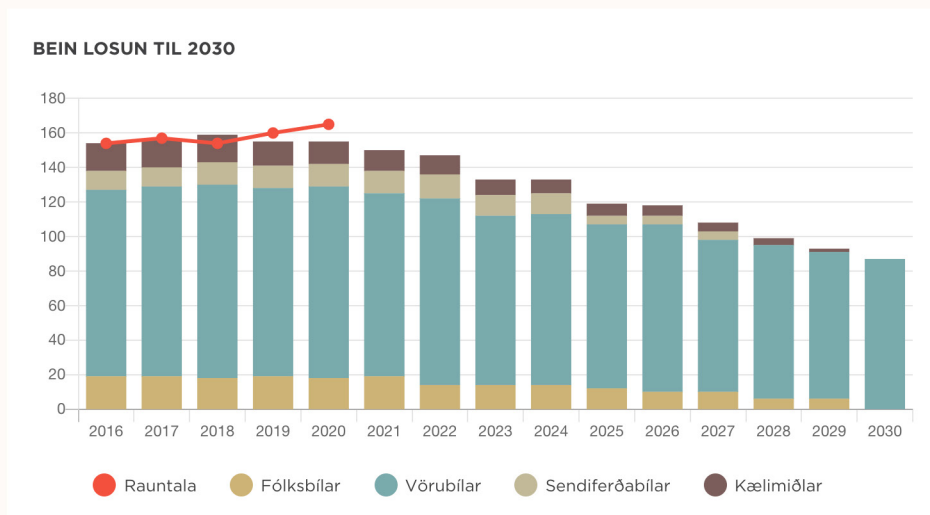
RAFORKUNOTKUN Í VÍNBUÐUM - KWST/FM

Loftslagsmál og kolefnisbókhald

ÁTVR hefur sett sér loftslagsmarkmið til ársins 2030 í samræmi við skuldbindingar í samstarfsverkefni Festu og Reykjavíkurborgar, að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda. Í meginatriðum fela loftslagsmarkmiðin í sér að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda, minnka myndun úrgangs, innleiða sjálfbærni, mæla árangur og gefa reglulega út upplýsingar um stöðuna. Umhverfisstjórnun byggir meðal annars á mælingum þar sem notast er við grænt skorkort og GRI staðal (Global Reporting Initiative) við skrásetningu margvíslegra aðgerða í þágu samfélagsins.

Á línuritinu hér fyrir neðan eru loftslagsmarkmið ÁTVR til ársins 2030. Markmiðið er að draga úr beinni losun um 40% miðað við árið 2016. Loftslagsmarkmiðið hefur verið uppfært miðað við breyttar reikniforsendur á útblæstri jarðefnaeldsneytis.

Öll bein losun er kolefnisjöfnuð hjá Kolviði og flug kolefnisjafnað hjá Votlendissjóði.

Losun

ÁTVR gerir sér grein fyrir því að loftslagsbreytingar af mannavöldum eru staðreynd. Með því að skrifa undir yfirlýsingu um loftslagsmál skuldbindur fyrirtækið sig til að draga úr þeim í starfsemi sinni. Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna númer 13, Verndun jarðarinnar, er hér í öndvegi.

Allur beinn útblástur er kolefnisjafnaður, 165 tonn og flug 7 tonn í umfangi 3, alls 172 tonn.

Kolefnisbókhald nær ekki yfir alla þætti starfseminnar. Heildartölur fyrir vörusafn, mótuneyti og rekstrarinnkaup eru ekki komnar inn í bókhaldið.

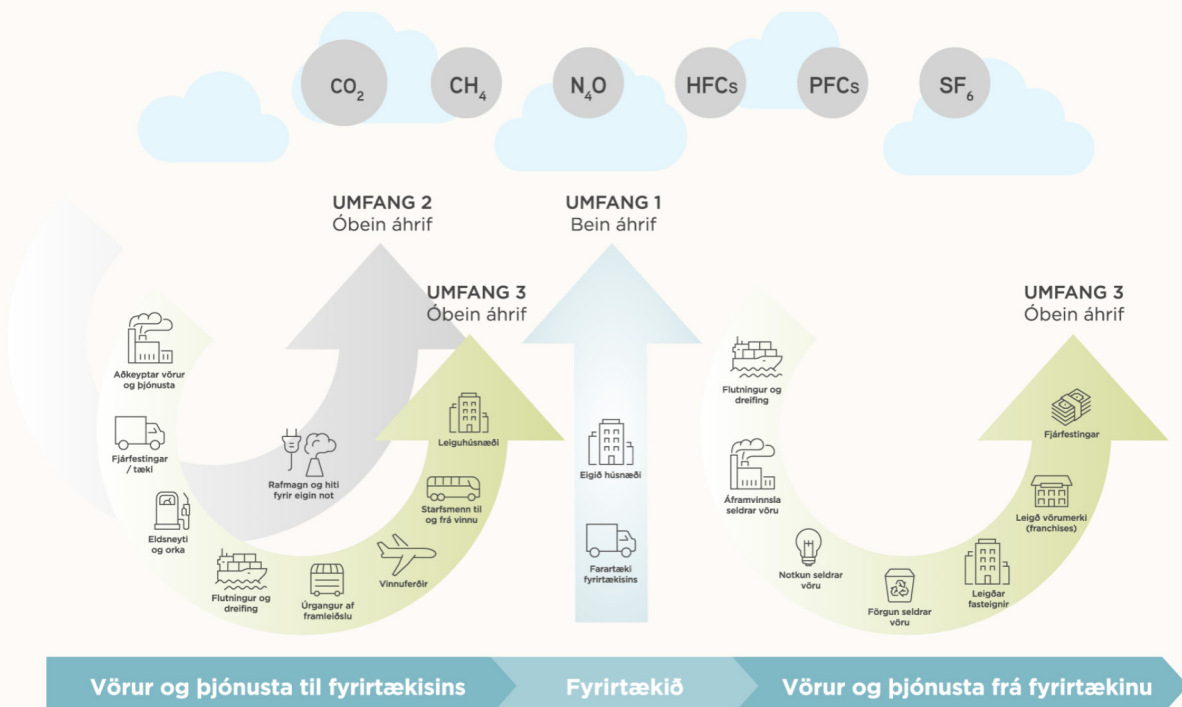
Inn í kolefnisútreikninga hefur skógrækt ÁTVR á Stuðlahálsi verið tekin með. Áætlað er að gróðursett tré þeki tæpan hektara, þá bindur skógurinn 4 tonn af gróðurhúsalofttegundum. Rannsóknir sýna að árleg meðalbinding íslenskra skóga sé 4,4 tonn CO₂ á ha. Nýjar rannsóknir sýna að þessi tala er varlega áætluð.

Helstu umhverfisáhrifum vegna vörudreifingar má skipta í tvennt. Annars vegar losun koltvísýrings vegna eldsneytisbrennslu og hins vegar slit á vegum. Langtímamarkmið ÁTVR er að draga úr notkun jarðefnagnúinna bifreiða. Stefnt er að því að útblástur minnki um 40% fyrir árið 2030. Í úrgangsmálum er 94% markmið um endurvinnsluhlutfall, stefnt er að því að það verði 98% árið 2030. Urðaður úrgangur var um 23 tonn á síðasta ári og stefnt að því að lækka magnið í 8 tonn, sem er 75% samdráttur.

Á vef Vínbúðanna má finna nánari upplýsingar um stöðu loftslagsmála, tölurnar uppfærast reglulega. Stefna ÁTVR er að vera fyrirmynd um samfélagslega ábyrgð og mynda jákvætt kolefnisfótspor sem styður náttúruna.

Allur

beinn útblástur er
kolefnisjafnaður

Bein losun - umfang 1

Akstur

Í árslok 2020 voru 51 Vínbúð í rekstri. Þær seldu 26,8 milljónir lítra af áfengi sem var dreift miðlægt frá dreifingarmiðstöð á Stuðlahálsi. Dreifingin er tvíþætt. Annars vegar með eigin bílum, um 80% af magninu, og hins vegar er um 20% af flutningum boðnir út. Eigin bílar flytja vörur um höfuðborgarsvæðið, Borgarnes, Akranes, Suðurnes og Suðurland að Hvolsvelli. ÁTVR flytur tóbak á höfuðborgarsvæðinu með eigin bílum en býður út restina.

Við útreikninga á beinni losun frá bifreiðum er haldið um olíukaup þar sem notaður er losunarstuðullinn 2,72 fyrir dísel og 2,34 fyrir bensín, tölur eru fengnar frá Losunarstuðlum Umhverfisstofnunar.

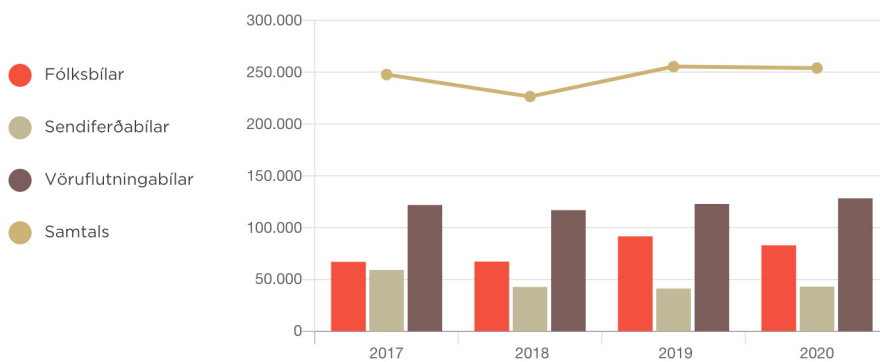
ÁTVR nýtti tíu dísilbíla í lok árs, tvo tengiltvinnbíla og einn rafbíl.

80%

áfengis flutt með eigin
bílum ÁTVR

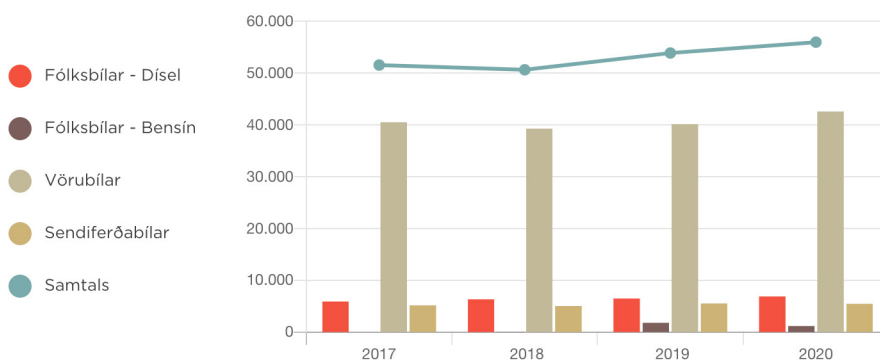
AKSTUR BIFREIÐA

Kílómetrar

JARÐEFNAELDSNEYTI

Lítrar

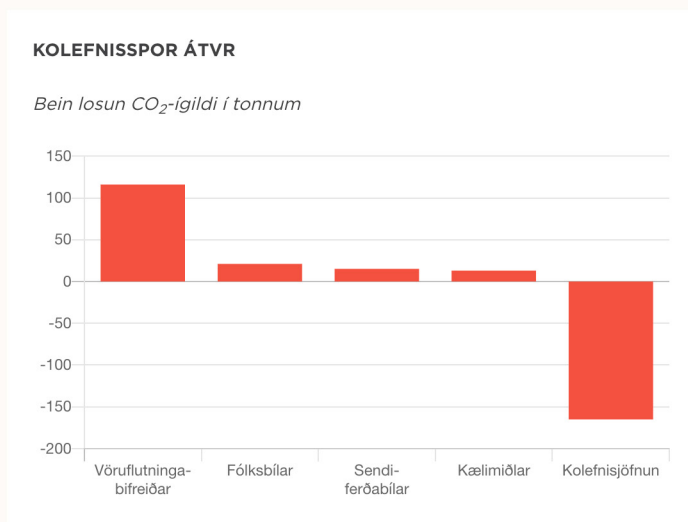
Kælimiðlar

Kælar í Vínbúðum eru 16. Verið er að breyta kælimiðlum úr R404a í CO₂. Kælimiðillinn R404a var notaður í öllum kælirýmum en hann hefur ekki áhrif á ósonlagið heldur mikil gróðurhúsaáhrif. Losun af einu kg af R404a hefur sömu áhrif og 3.922 kg af koldíoxíði (1 x 3.922 GWP (e. Global Warming Potential)). Kælikerfin eru lokað og engin óhöpp urðu í kælimiðlum á árinu. Í kerfunum eru 10 kg af kælimiðli. Notast er við sömu aðferð og í Danmörku en þar er áætlað að 3% tap sé af kælimiðli á ári. Því er áætlað að 13 tonn af koldíoxíð ígildum (CO₂íg.) losni á ári. Samdráttur í losun milli síðustu ára skýrist af því að Vínbúðin í Mosfellsbæ skipti yfir í CO₂ kælimiðil. Enn eru 11 Vínbúðir með R404a kælimiðla. Verður þeim skipt út á komandi árum.

Kolefnisjöfnun

Bein heildarlosun er 165 tonn af CO₂ og bindur ÁTVR 4 tonn. Það eru 161 tonn kolefnisjöfnuð hjá Kolviði, sem samsvarar því að gróðursetja 1.610 tré. Þau tré munu taka þátt í andardrætti Íslands um ókomin ár.

Óbein losun - umfang 2

Raforku- og varmanotkun

Rafmagnsnotkun dróst saman á Stuðlahálsi og í Vínbúðum. Á móti hækkaði losunarstuðullinn.

Áætlað er að notaðar hafi verið tæplega 1,8 GWst rafmagn og 148 þúsund rúmmetrar af heitu vatni fyrir allan rekstur. Áætlaður útblástur er að 17 tonn losni við framleiðslu rafmagns og 34 tonn CO₂ ígildi við framleiðslu heits vatns. Meiri notkun var á heitu vatni vegna óhagstæðs veðurfars.

Óbein losun - umfang 3

Umbúðir vörusafns

Vörusafnið hefur stærsta kolefnissporið. Árið 2014 hófst vinna við lífsferilsgreiningu á vörusafni, þá kom í ljós að umbúðir sköpuðu stærsta kolefnissporið. Í kjölfarið var farið að greina kolefnisspor umbúða og þá sást að glerumbúðir eru með stærsta sporið. Með losunarstuðlum sem komu úr greiningunni er hægt að reikna kolefnisspor umbúða. Heildarkolefnisspor umbúða er 8.439 tonn og jókst um 18% milli ára. Orsökina má finna í því að sala jókst um 18,3%, meðal annars vegna heimsfaraldurs.

Flutningur vöru

Umfang aksturs þriðja aðila vegna dreifingar áfengis á landsbyggðinni er rúmlega 5 milljónir lítra, 240 tonn af CO₂. Það eru tæp 20% af seldu heildarmagni áfengis. Miðað er við rauntölur kolefnisfótspors frá Samskipum 107,6 g/tonnkm. Árið 2019 var losunartalan 104,3 g/tonnkm.

Flug starfsfólks

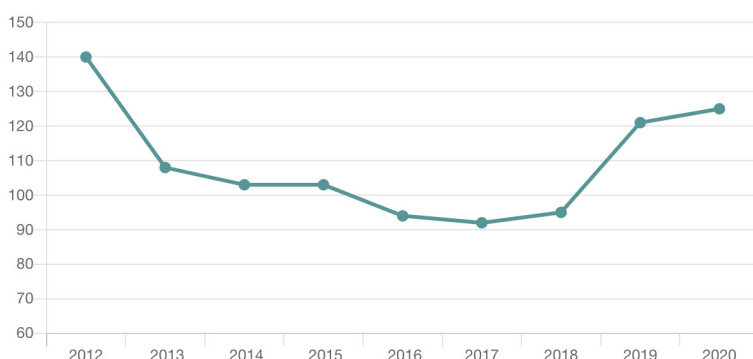
Starfsfólk ÁTVR flaug fimm ferðir til og frá Íslandi á árinu 2020. Samkvæmt reiknilíkani ICAO þá er losun þessara ferða samtals 2 tonn af CO₂.

Í innanlandsflugi voru farnar samtals 68 ferðir, flestar til Akureyrar. Samkvæmt reiknilíkaninu var losun samtals 5 tonn CO₂. Þó flug falli undir óbein áhrif var ákveðið að kolefnisjafna allt flug hjá Votlendissjóði. Alls voru 7 tonn kolefnisjöfnuð. Endurheimt votlendis vinnur með Heimsmarkmiði númer 14, Líf í vatni, og númer 15, Líf á landi, sem stuðlar að líffræðilegum fjölbreytileika.

Ferðavenjur til og frá vinnu

Könnun á ferðavenjum starfsfólks til og frá vinnu var endurtekin. Niðurstaðan var að 125 tonn af CO₂ losna út í andrúmsloftið vegna samgangna starfsfólks. Niðurstaða ársins er lakari en fyrri ára sem skýrist meðal annars af lítillægri fjölgun ársverka, samgöngusamningum fækkaði og meðalvegalengd frá vinnustað jókst í 7,2 km. Á móti kom að minni mengun kemur frá einkabílum, fór úr 142 g/km í 129 g/km.

LOSUN STARFSMANNA CO₂ - TIL OG FRÁ VINNU

Sjóflutningur tóbaks og áfengis

Með nákvæmari losunartölum frá flutningsaðilum verða tölurnar raunhæfari. Í útreikningum var miðað við 31 g/tonnkm frá Eimskip (sjá [kolefnisreiknivél](#)).

Sjóflutningur áfengis hækkar milli ára um 2%. Helsta skýring er 18,3% söluaukning, á móti kemur lægri losunarstuðull. Sjóflutningur neftóbaks er áætlaður 20 tonn og lækkar um 52%. Tæplega 45% samdráttur er í sölu en hráefnið kemur að stórum hluta frá Filippseyjum. Sjóflutningur annars tóbaks lækkar vegna lægri losunarstuðuls en sala þess jókst. Miðað er við flutningsleiðina Reykjavík - Portland.

Bílaleigubílar og leigubílar

Bílaleigan Höldur er með ISO 14001 vottun og voru allir bílar leigðir þaðan. Alls var keyrt 14.121 km og losun var 2 tonn. Leigubílar voru notaðir í 454 km og losuðu um 60 kg. Stefnan er ávallt sú að panta vistvæna leigubíla.

Kolefnisbókhald				
Tonn CO ₂	Áhrif	2019	2020	Breyting 19/20
Eigin fólksbílar	Bein	22	21	-5%
Eigin flutningabílar	Bein	109	116	6%
Eigin sendiferðabílar	Bein	15	15	0%
Kælimiðlar	Bein	14	13	-8%
Raforkunotkun	Óbein-2	16	17	6%
Varmanotkun - heitt vatn*	Óbein-2	27	34	26%
Umbúðir vörusafns	Óbein-3	7.176	8.439	18%
Keyptur flutningur áfengis	Óbein-3	205	240	17%
Flug innanlands	Óbein-3	5	5	0%
Flug erlendis	Óbein-3	11	2	-82%
Starfsfólk ferðir til og frá vinnu	Óbein-3	121	125	3%
Urðun úrgangs	Óbein-3	42	30	-29%
Lífrænn úrgangur til jarðgerðar	Óbein-3	1	1	3%
Sjóflutningar áfengis	Óbein-3	2.099	2.148	2%
Sjóflutningar tóbaks	Óbein-3	27	26	-4%
Sjóflutningar neftóbaks	Óbein-3	42	20	-52%
Bílaleigubílar	Óbein-3	1	2	100%

Kolefnisbókhald

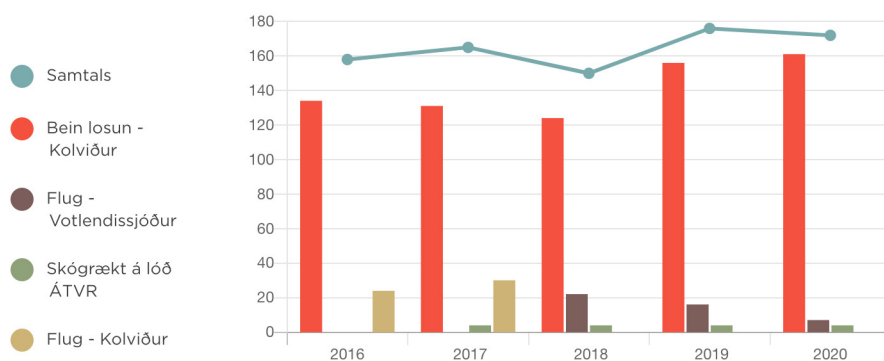
Tonn CO ₂	Áhrif	2019	2020	Breyting 19/20
Losun GHL - samtals		9.933	11.254	13%
Kolefnisjöfnun - bein losun -Kolviður		156	161	3%
Kolefnisjöfnun - flug - Votlendissjóður		16	7	-56%
Kolefnisjöfnun - skógrækt á lóð ÁTVR		4	4	0%
Kolefnisspor:		9.757	11.082	14%
CO ₂ á selda milljón lítra [tonn]		438	420	-4%
CO ₂ á stöðugildi [tonn]		28	32	13%

Tonn CO ₂	Áhrif	2019	2020	
Umfang 1	Bein	160	165	3%
Umfang 2	Óbein	43	51	19%
Umfang 3	Óbein	9.730	11.038	13%
Losun GHL - samtals		9.933	11.254	13%

* Breytingar á útreikningum

KOLEFNISJÖFNUN HJÁ ÁTVR

Tonn CO₂

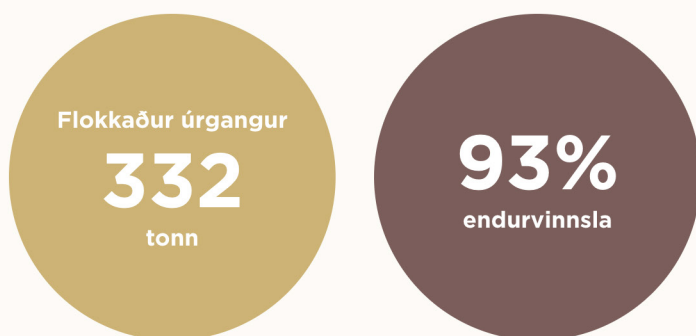

Úrgangur

ÁTVR hefur tekist að auka endurvinnslu um 9,9% og draga úr blönduðum úrgangi um 3,3% milli ára. Umfang á grófum úrgangi er vegna viðhaldsframkvæmda og er breytilegur milli ára. Grófur úrgangur svo sem steinsteypa, innréttingar og byggingarhlutar úr timbri tengist ekki daglegum rekstri, heldur tímabundnum framkvæmdum.

Með því að flokka úrgang til endurvinnslu í stað þess að urða hann má draga verulega úr losun gróðurhúsalofttegunda. Markmið endurvinnslu er að mynda hringrás sem miðar að því að draga úr frumvinnslu hráefna og minnka þannig álag á auðlindir jarðar.

Eins og sést í töflunni hér að neðan flokkaði Vínbúðin 332 tonn af vigtuðum úrgangi. Þannig kom fyrirtækið í veg fyrir að út í andrúmsloftið losnuðu gróðurhúsalofttegundir sem jafngilda rúmlega 1.885 tonnum** af CO₂. Það samsvarar ársnotkun 628 fólksbíla (miðað við 3 tonn losun fólksbíls) eða akstri allra bifreiða ÁTVR í 12 ár. Vigtaður blandaður úrgangur var 23,4 tonn.

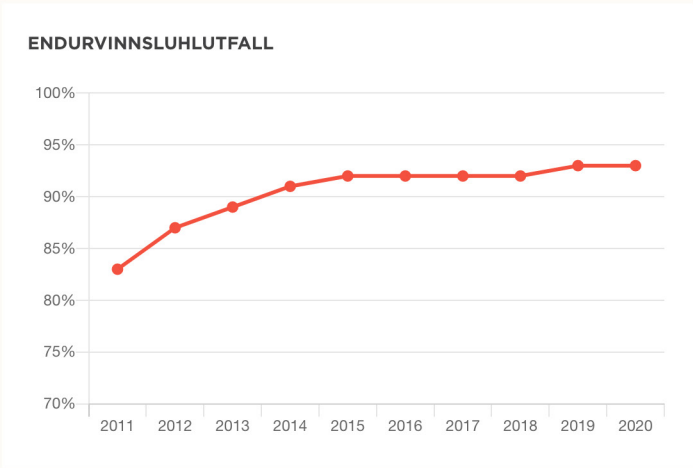
Fjárhagslegur ávinningur er af því að flokka úrgang. Ef fyrirtækið þyrfti að greiða förgunargjöld þá væri kostnaður tæpar 5 milljónir en í staðinn fær fyrirtækið tekjur upp á tæpar 2 milljónir fyrir sölu á pappír og plasti. Endurvinnsluhlutfall fyrirtækja á Íslandi eru undir 50% og því liggja mikil verðmæti í úrgangi.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna númer 12, Ábyrg neysla er eitt af mikilvægustu markmiðum ÁTVR. Stefnt var að 93% endurvinnsluhlutfalli úrgangs og það náðist. Markmiðið verður hækkað í 94% fyrir næsta ár. Markmiðið er að ná 98% endurvinnsluhlutfalli árið 2030. Innleiðing á Grænum skrefum í ríkisrekstri er mikilvægt skref til að ná þessum áfanga.

Úrgangur

TONN - vigtaður úrgangur	Umhverfisáhrif	2019	2020	% breyting	CO ₂ -e losun
Endurunnið					
Bylgjupappi**	Hverfandi áhrif vegna endurvinnslu, óbein áhrif vegna flutnings	229	272	18,8	-1.828
Plastumbúðir	Hverfandi áhrif vegna endurvinnslu, óbein áhrif vegna flutnings	42,6	36,7	-13,8	-16
Pappír	Hverfandi áhrif vegna endurvinnslu	12,3	6,3	-48,8	-42
Önnur flokkun	Hverfandi áhrif vegna endurvinnslu	10,9	9,4	-13,8	0
Lífrænt til moltugerðar	Hverfandi áhrif vegna endurvinnslu	7,3	7,6	3,4	1
Samtals endurunnið		302,3	332,2	9,9	-1.885
Urðað					
Blandaður úrgangur*	Jarðvegsmengun	24,2	23,4	-3,3	30
Samtals urðað		24,2	23,4	-3,3	30
Samtals endurunnið og urðað		326,5	355,6	8,9	-1.854
Endurvinnsluhlutfall, %		93	93		
Grófur úrgangur		9,2	50,9	451,2	0
Áætlaður heildarúrgangur		333	363	9,0	
Úrgangur - á milljón lítra [tonn]		14,7	13,5	-7,9	
Blandaður úrgangur - á milljón lítra [tonn]		1,07	0,87	-18,2	

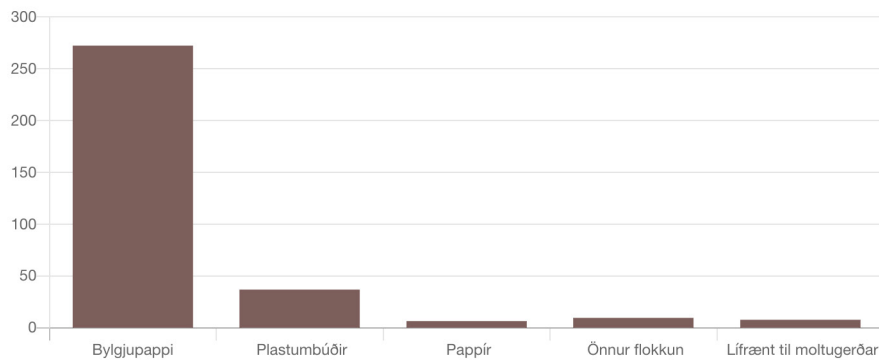
* Blandaður úrgangur margfaldaður með stuðlinum 1,3 (áður 1,75), losunarstuðlar Umhverfisstofnunar 2020.
** Bylgjupappi er margfaldaður með CO₂-ígildis stuðlinum 6,71, plastumbúðir með stuðlinum 0,433 og grófur úrgangur og önnur flokkun með 1,6. Miðað er við að viðbótarvinna tækja sem valda útblæstri koldíoxíðs sé sambærileg hvort sem bylgjupappi og pappír sé fluttur á urðunarstað til urðunar eða fluttur úr landi til endurvinnslu. Metan er margfaldað með stuðlinum 25. Heimild: Guidelines for the use of LCA in the waste management sector. Helga J. Bjarnadóttir, Guðmundur B. Friðriksson ofl.
*** Lífrænn úrgangur til jarðgerðar, margfaldaður með stuðlinum 0,172, losunarstuðlar Umhverfisstofnunar 2020.

Verulegur árangur hefur náðst þegar litið er til lengri tíma. Árið 2011 var endurvinnsluhlutfallið 83% en í ár er það 93%.

ÚRGANGUR - TIL ENDURVINNSLU

Magn í tonnum

SAMFÉLAGIÐ

Umhverfislög og reglur

Fyrirtækið fékk hvorki sektir né viðurlög vegna brota gegn umhverfislögum og -reglum á starfsárinu 2020. Það hefur aldrei gerst.

BIRGJAR

Birgjar

Við leggjum áherslu á góð tengsl og samvinnu við birgja og þjónustuaðila. Við gætum jafnræðis í samskiptum og við val og dreifingu á vörum. Öflug rafræn samskipti og birgjavefur bæta þjónustu og upplýsingaflæði.

BIRGJAR

Samskipti við birgja

Allir sem hafa leyfi til innflutnings áfengis geta sótt um að vörur þeirra fari í sölu í Vínbúðir. Áður en viðskipti geta hafist, þurfa birgjar að gera stofnsamning við ÁTVR. Samningurinn tekur til allra vörukaupa frá birgi og veitir jafnframt aðgang að þjónustuvef. Jafnframt kveður samningurinn á um réttarstöðu aðila á grundvelli reglugerðar um vöruval, innkaup og dreifingu ÁTVR á áfengi (Nr. 1106/2015).

Á þjónustuvef hafa birgjar yfirsýn yfir stöðu umsókna, þar geta þeir nálgast söluskýrslur og framlegðarskrá auk þess sem birtar eru almennar fréttir sem snúa að samskiptum birgja og ÁTVR. Árlega er framkvæmd viðhorfsskönnun meðal birgja til að fá fram skoðanir þeirra á ýmsum þáttum.

Við úrvinnslu könnunarinnar er birgjum skipt í tvo flokka eftir veltu þeirra. Stórir birgjar, þeir sem hafa yfir 200 milljónir króna viðskipti á ársgrundvelli við ÁTVR, og minni birgjar, þeir sem eru með viðskipti undir þeirri upphæð. Almennt eru stærri birgjar ánægðari en þeir minni. Niðurstöðurnar eru rýndar um leið og leitað er leiða til að bæta samskipti og þjónustu.

Heildaránægja birgja með ÁTVR lækkaði á milli ára. Hún er núna, á skalanum 1-5, 3,68 en var 3,88. Birgjar eru almennt nokkuð ánægðir með upplýsingagjöf ÁTVR og svara 65% þeirra að þeir séu mjög eða frekar ánægðir. Þjónusta einstakra deilda fær almennt góða einkunn og innkaupadeildin sem að jafnaði er í mestum samskiptum við birgja fær góða einkunn, 79% eru ánægðir með þjónustu deildarinnar. Þær áskoranir sem ÁTVR stendur jafnan frammi fyrir, í samskiptum við birgja, er að tryggja hlutleysi við ákvarðanir. Það á jafnt við um val, innkaup, dreifingu og framstillingu vöru. Aðspurðir í birgjakönnun telur meirihluti birgja eða 55% að reglugerð um vöruval, innkaup og dreifingu á áfengi tryggi hlutleysi gagnvart birgjum, 22% voru hlutlausir og 2% telja að reglugerðin tryggi ekki hlutleysi.

Birgjar hafa aðgang að sérstökum þjónustuvef sem er í stöðugri þróun.

79%

ánægðir með þjónustu
innkaupadeildar

67%

innlendur bjór

65%

birgja ánægðir með
ÁTVR

EIGANDINN

Eigandinn

Við erum trú hlutverki okkar og framfylgjum stefnu stjórnvalda um bættu lýðheilsu. Við styðjum samfélagslega ábyrgð í áfengis- og tóbaksmálum í sátt við samfélagið.

EIGANDINN

Rekstur

Stór hluti tekna ÁTVR er með einum eða öðrum hætti hluti af tekjum ríkissjóðs, í formi áfengis- og tóbaksgjalda, virðisaukaskatts og arðs. Í ár nam þessi upphæð um 30.780 milljónum króna, en var 26.228 milljónir króna árið 2019. Alls nam arður ÁTVR til ríkissjóðs 1.000 milljónum króna.

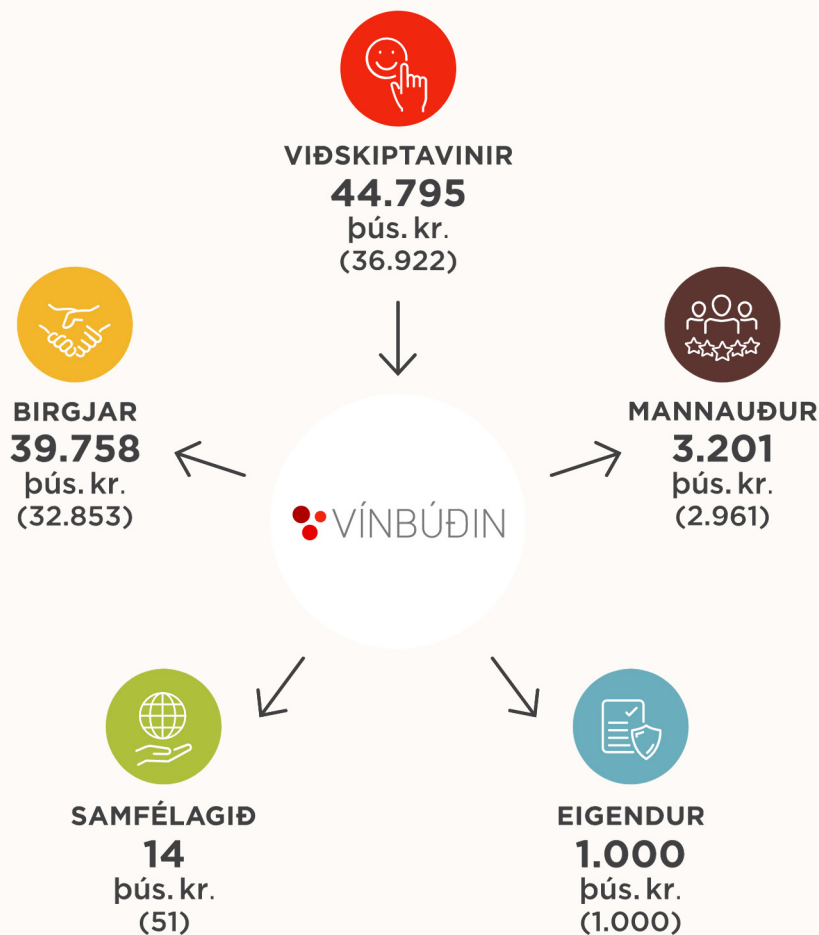
1. janúar voru gerðar breytingar á áfengisgjöldum. Gjöldin hækkuðu um 2,5% á alla flokka, það er bjór, léttvín og sterkt áfengi. Á sama tíma hækkaði tóbaksgjald á vindlinga, vindla og neftóbak um 2,5%.

Hagnaður og sölutölur

Hagnaður ÁTVR var 1.821 milljónir króna, í samanburði við 1.056 milljónir króna árið 2019. Rekstrartekjur ársins voru 44.904 milljónir króna og hækkuðu um 21% á milli ára. Rekstrargjöld námu 42.973 milljónum króna, þar af var vörunotkun 38.052 milljónir króna. Rekstrarhagnaður fyrir afskriftir (EBITDA) var 2.206 milljónir króna, eða 4,9% miðað við 3,7% á fyrra ári. Arðsemi eiginfjár á árinu var 28,4%.

Beint efnahagslegt virði sem er skapað og dreift

Tölur í sviga sýna 2019.

Hagnaður

1.821

milljónir króna

Arður til ríkissjóðs

1.000

milljónir króna

Sala áfengis

Tekjur af sölu áfengis voru 34.636 milljónir króna án vsk. og hækkuðu um 27% milli ára. Alls voru seldir 26,8 milljónir lítra af áfengi. Sala ársins var 18,3% meiri í lítrum í samanburði við fyrra ár. Sala jókst í öllum flokkum, í léttvíni, sterku áfengi og bjór. Mest var aukningin í sölu á léttvíni eða 26,5%.

Sala tóbaks

Tekjur af sölu tóbaks voru 10.077 milljónir króna án vsk. og jukust um 5% milli ára. Sala á neftóbaki dróst saman um tæplega 45% en jókst í öðrum flokkum. Sala á sígarettum jókst um 8,6% eftir samdrátt undanfarin ár.

Neftóbak

25

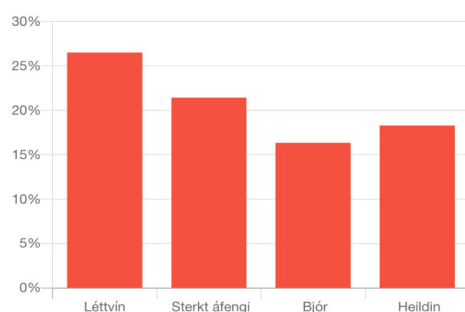
tonn sold

Sala á sígarettum

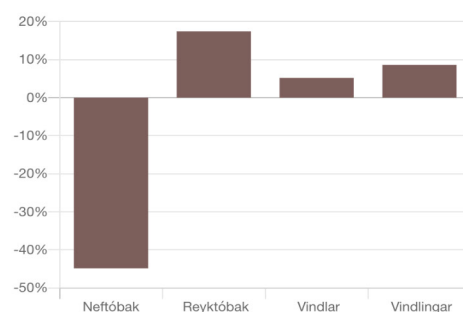
8,6%

aukning

BREYTING Á SÖLU ÁFENGIS 2019 - 2020

BREYTING Á SÖLU TÓBAKS 2019 - 2020

Framkvæmdir í Vínbúðum

Ýmsar framkvæmdir voru í Vínbúðum á árinu. Þær helstu eru að Vínbúðirnar í Mosfellsbæ, á Þórshöfn og á Blönduósi fluttu í stærra og betra húsnæði. Vínbúðirnar á Reyðarfirði og Djúpavogi voru endurnýjaðar og stækkaðar. Unnið var að endurbótum í Vínbúðinni í Kringlunni, þar sem settur var upp kæli. Kæli Heiðrúnar var stækkaður og vöruval jafnframt aukið. Unnið var að endurbótum á húsnæði Vínbúðarinnar á Eiðistorgi.

51

Vínbúð um allt land

14

Vínbúðir á
höfuðborgarsvæðinu

Vörudreifing

Með markvissri vörustjórnun er leitað leiða til að koma vörum til Vínbúða á sem skilvirkastan hátt. Um leið er hugað að því að lágmarka umhverfisáhrif flutninga. ÁTVR dreifir vörum með eigin bifreiðum á höfuðborgarsvæðið, til Akraness, Borgarness, Reykjanesbæjar, Grindavíkur og í sex Vínbúðir á Suðurlandi; Hveragerði, Þorlákshöfn, Selfoss, Flúðir, Hellu og Hvolsvöll. Aðrir flutningar eru boðnir út.

Til að auðvelda orkuskipti eigin bíla og hvetja starfsfólk til að nýta sér rafmagnsbíla þá hafa verið settar upp 22 hleðslustöðvar á Stuðlahálsi. Stöðvarnar eru aðgengilegar starfsfólki og viðskiptavinum Vínbúðarinnar Heiðrúnar.

Staðfesting stjórnenda

Árið 2020 var óvenjulegt ár og varð afkoma ársins umfram áætlun. Fjöldi viðskiptavina var 5,5 milljónir sem er 8,3% fjölgun milli ára. Hagnaður ársins var 1.821 m.kr. Eignir námu 7.309 m.kr., skuldir voru 1.870 m.kr. og eigið fé nam 5.439 m.kr. í árslok 2020. Greiddur var 1.000 m.kr. arður í ríkissjóð.

Áfengi var selt fyrir 38,4 ma.kr. með virðisaukaskatti. Sala áfengis í lítrum jókst um 18,29% frá árinu á undan og seldust 26.810 þúsund lítrar, þar af var bjórsala 20.584 þúsund lítrar.

Sala tóbaks nam 12,5 ma.kr. með virðisaukaskatti. ÁTVR innheimtir tóbaksgjald. Gjaldið nam 5.970 m.kr. á árinu 2020 og hækkaði um 284 m.kr. frá árinu 2019. Sala vindlinga í magni jókst um 8,6%. Sala vindlinga nam 942,5 þúsund kartonum og af vindlum seldust 4.578 þúsund stykki.

Selt magn neftóbaks var 25.434 kg og var samdráttur 44,8% frá fyrra ári.

Á árinu fengu 721 starfsmenn greidd laun hjá ÁTVR. Margir eru í hlutastarfi. Ársverk voru 356, sem er aukning um tvö frá 2019.

Ýmsar framkvæmdir voru á árinu. Þær helstu voru að vínbúðirnar í Mosfellsbæ, Þórshöfn og Blönduósi fluttu í stærra og betra húsnæði. Vínbúðirnar á Reyðarfirði og Djúpavogi voru endurnýjaðar frá grunni og stækkaðar. Unnið var að endurbótum í vínbúðunum í Kringlunni, Eiðistorgi og Heiðrónu á Stuðlahálsi.

Lögum um gjald af áfengi og tóbaki var breytt í upphafi árs þannig að bæði áfengisgjald og tóbaksgjald var hækkað um 2,5%.

Forstjóri ÁTVR staðfestir ársreikning fyrirtækisins fyrir árið 2020 með rafrænni undirritun.

Reykjavík, 31. mars 2021

Áritun ríkisendurskoðanda

Til fjármála- og efnahagsráðherra

Forsendur, hlutverk og ábyrgð ríkisendurskoðanda

Ríkisendurskoðandi starfar á grundvelli laga nr. 46/2016, um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga og siðareglur alþjóðasamtaka ríkisendurskoðana. Hlutverk ríkisendurskoðanda er að tryggja að fram fari endurskoðun og eftirlit í samræmi við 4. gr. laganna.

Ríkisendurskoðandi ber húsbóndaábyrgð á störfum þeirra endurskoðenda sem starfa hjá Ríkisendurskoðun og framkvæma endurskoðun á grundvelli laga um endurskoðendur og endurskoðun, lögum um ársreikninga og þeim almennu reglum sem þeir hlíta samkvæmt alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum.

Kannað var hvort rekstur ÁTVR var í samræmi við þau lög sem gilda um fyrirtækið og eftir atvikum fjárlög og fjáráukalög, sbr. meginreglur laga nr. 46/2016 og lög um opinber fjármál nr. 123/2015.

Endurskoðunin var framkvæmd í samræmi við lög nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga og lög nr. 94/2019 um endurskoðendur og endurskoðun.

Ríkisendurskoðun, 26. mars 2021

Undirritað rafrænt

Skúli Eggert Þórðarson

Áritun endurskoðanda

Til fjármála- og efnahagsráðherra

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning ÁTVR fyrir árið 2020.

Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymisýfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn sýni glögga mynd af fjárhagsstöðu ÁTVR 31. desember 2020, afkomu fyrirtækisins og breytingu á handbæru fé á árinu 2020, í samræmi við lög um opinber fjármál og lög um ársreikninga.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila. Ábyrgð samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér á eftir. Við erum óháð ÁTVR og höfum starfað í samræmi við lög nr. 46/2016 um Ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga og siðareglur Ríkisendurskoðunar. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð forstjóra á ársreikningnum

Forstjóri er ábyrgur fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um bókhald og lög um opinber fjármál með vísan til laga um ársreikninga.

Forstjóri er einnig ábyrgur fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar við gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit á ársreikningnum.

Nægjanleg vissu er mikið öryggi, en ekki trygging þess að endurskoðun sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila en hún byggir á faglegri dómgreind og gagnrýnni hugsun. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að undirbyggja álit á reikningnum. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, fölsun, villandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhá reglum innra eftirlits.
- Öflum skilnings á innra eftirliti í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir og meta hvort það tryggir viðunandi árangur.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda ásamt tengdum skýringum séu viðeigandi í samræmi við reikningsskilareglur.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi fyrirtækisins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu og innihald, þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa forstjóra ÁTVR um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar. Jafnframt var upplýst um mikilvæg atriði sem fram komu við endurskoðunina, þar á meðal eftir atvikum verulega annmarka á innra eftirliti.

Ríkisendurskoðun, 6. apríl 2021

Undirritað rafrænt

Óskar Sverrisson, endurskoðandi.

Rekstrarreikningur

	Skýr.	2020	2019
Rekstrartekjur			
Sala áfengis		34.635.754	27.275.183
Sala tóbaks		10.077.180	9.594.068
Sala umbúða o.fl.		191.085	99.794
		44.904.019	36.969.045
Rekstrargjöld			
Vörunotkun	10	38.051.716	31.273.672
Laun og launatengd gjöld	11	3.201.232	2.961.032
Húsnæðiskostnaður		808.909	721.890
Sölu- og dreifingarkostnaður		200.567	238.758
Stjórnunar- og skrifstofukostnaður		380.993	372.512
Annar rekstrarkostnaður		54.329	50.816
Afskriftir	13	275.565	246.544
		42.973.311	35.865.224
Rekstrarhagnaður		1.930.708	1.103.821
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	12	(109.399)	(47.410)
Hagnaður ársins		1.821.309	1.056.411

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Efnahagsreikningur

	Skýr.	2020	2019
Eignir			
Rekstrarfjármunir	4,13	1.540.397	1.532.798
Eignarhlutir í öðrum félögum	5,14	7.500	7.500
Fastafjármunir samtals		1.547.897	1.540.298
Birgðir	6,15	2.345.597	1.944.593
Viðskiptakröfur	7,16	1.130.002	2.156.340
Handbært fé	8	2.285.228	604.435
Veltufjármunir samtals		5.760.827	4.705.368
Eignir samtals		7.308.724	6.245.666
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Óráðstafað eigið fé	17	5.438.935	4.617.626
Eigið fé samtals		5.438.935	4.617.626
Skammtímaskuldir			
Lánardrottinnar	9	1.071.660	859.458
Aðrar skammtímaskuldir		798.129	768.582
Skammtímaskuldir samtals		1.869.789	1.628.040
Eigið fé og skuldir samtals		7.308.724	6.245.666
Skuldbindingar	18		

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Sjóðstreymi

	Skýr.	2020	2019
Rekstrarhreyfingar			
Hagnaður ársins		1.821.309	1.056.411
<i>Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi:</i>			
Afskriftir	13	275.565	246.544
Söluhagnaður af fastafjármunum		(98.033)	(14.035)
Veltufé frá rekstri		1.998.841	1.288.920
<i>Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:</i>			
Birgðir, lækkun (hækkun)		(401.004)	178.486
Skammtímakröfur (hækkun)		1.026.338	(331.916)
Skammtímaskuldir (lækkun)		241.749	(144.370)
		867.083	(297.800)
Handbært fé frá rekstri		2.865.924	991.120
Fjárfestingarhreyfingar			
Innréttingar og annar búnaður	13	(245.659)	(435.848)
Bifreiðar	13	(58.771)	(40.453)
Söluverð rekstrarfjármuna		119.298	29.803
Fjárfestingarhreyfingar		(185.132)	(446.498)
Fjármögnunarhreyfingar			
Arður til ríkissjóðs	17	(1.000.000)	(1.000.000)
Fjármögnunarhreyfingar		(1.000.000)	(1.000.000)
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		1.680.793	(455.377)
Handbært fé í ársbyrjun		604.435	1.059.812
Handbært fé í lok ársins		2.285.228	604.435

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskila

1. Ársreikningur Áfengis- og tóbaksverslunar ríkisins er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglugerð nr. 696/2019 um framsetningu og innihald ársreikninga og samstæðureikninga.

Ársreikningurinn byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Skattar

2. Ríkisstofnanir og ríkisfyrirtæki greiða almennt ekki tekjuskatta.

Erlendir gjaldmiðlar og innlendar vísitölur

3. Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur í árslok. Viðskipti í erlendum gjaldeyri á árinu eru umreiknuð í íslenskar krónur á viðskiptadegi. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning. Peningalegar eignir og skuldir sem bundnar eru verðtryggingu eru færðar miðað við vísitölur sem tóku gildi 1. janúar 2021. Breytingar sem myndast eru færðar í rekstrarreikning.

Rekstrarfjármunir

4. Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði. Frá kostnaðarverði eru dregnar reiknaðar afskriftir.

Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum kostnaði við að koma eignunum á viðeigandi stað og í nothæft ástand.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við áætlaðan endingartíma og eignarhaldstíma.

Eignarhlutar í öðrum félögum

5. Eignarhlutar í félögum eru færðir á nafnverði.

Birgðir

6. Birgðir samstanda af endursöluvörum og rekstrarvörum. Birgðirnar eru metnar á síðasta innkaupsverði að teknu tilliti til gallaðra og úreltra vara.

Viðskiptakröfur

7. Greiðslukortakröfur eru færðar meðal viðskiptakrafna. Viðskiptakröfur eru færðar á kostnaðarverði.

Handbært fé

8. Handbært fé samanstendur af sjóði og bankainnstæðum.

Viðskiptaskuldir

9. Viðskiptaskuldir eru færðar á kostnaðarverði.

Vörunotkun

10. Tóbaksgjald er innheimt við sölu tóbaks og er því skilað mánaðarlega til Skattsins. Tóbaksgjaldið er skilgreint sem hluti af kostnaðarverði seldra vara í bókhaldi ÁTVR. Alls námu greiðslur tóbaksgjalds 5.970 m.kr. á árinu 2020.

Sundurliðun vörunotkunar	2020	2019
Vörunotkun áfengi	29.580.575	23.342.019
Vörunotkun tóbak	8.433.471	7.908.749
Vörunotkun umbúðir	37.670	22.904
Samtals	38.051.716	31.273.672

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Starfsmannamál

11. Laun og launatengd gjöld sundurliðast þannig:

Sundurliðun launa og launatengdra gjalda	2020	2019
Dagvinnulaun	1.753.900	1.639.171
Yfirvinna	753.327	690.435
Launatengd gjöld	563.067	528.376
Viðbótarframlag til lífeyrissjóðs	103.422	102.050
Áfallið reiknað orlof, breyting	27.516	1.000
Samtals	3.201.232	2.961.032

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Launagjöld hækka um 8,1% milli ára. Reiknuð ársverk á árinu 2020 voru 356, tveimur fleiri en 2019. Hækkun launavístölu 2020 var 7,2%.

Laun og launatengd gjöld vegna forstjóra námu 22,3 m.kr. en voru 21,8 m.kr. árið á undan.

Áunnið orlof starfsmanna til desemberloka er reiknað og fært í ársreikninginn. Það nam 176,9 m.kr. í árslok 2020 en til samanburðar var það 149,4 m.kr. árið áður. Í síðustu kjarasamningum var samið um 30 orlofsdaga fyrir allt starfsfólk í fullu starfi.

Skuldbindingar ÁTVR vegna eftirlauna núverandi og fyrrverandi starfsmanna voru gerðar upp á árinu 1999. Skuldbindingar sem falla til árlega eru gerðar upp við Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins jafnóðum. Samkvæmt uppgjöri LSR voru ógreiddar lífeyrisskuldbindingar B-deildar í árslok 2020 3,2 m.kr. Í lögum nr 127/2016 var gerð breyting um aukaframlag til A-deildar lífeyrisjóðs starfsmanna ríkisins. Hluttur ÁTVR árið 2020 100,2 m.kr en var 98,4 m.kr 2019.

Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

12. Sundurliðun fjármunatekna og (fjármagnsgjalda)

Sundurliðun fjármunatekna og (fjármagnsgjalda)	2020	2019
Vaxtatekjur	13.196	69.382
Arðstekjur	0	1.500
Þóknanir vegna debet- og kreditkorta	(118.602)	(101.179)
Fjármagnstekjuskattur	(2.709)	(15.541)
Vaxtagjöld	(1.284)	(1.572)
Samtals	(109.399)	(47.410)

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Rekstrarfjármunir

13. Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir greinast þannig:

	Bifreiðar	Fasteignir	Innréttingar og annar bún.	Samtals
Stofnverð 1.1.2020	285.822	1.343.992	1.427.979	3.057.793
Viðbót á árinu	58.771		245.659	304.430
Selt og niðurlagt á árinu	(15.667)	(46.644)	(167.019)	(229.329)
Stofnverð 31.12.2019	328.926	1.297.348	1.506.619	3.132.893
Afskrifað 1.1.2020	131.946	783.783	609.266	1.524.995
Afskrifað á árinu	38.212	26.596	192.965	257.773
Selt og niðurlagt á árinu	(14.103)	(26.214)	(149.954)	(190.271)
Afskrifað 31.12.2020	156.054	784.165	652.277	1.592.496
Bókfært verð 31.12.2020	172.871	513.183	854.342	1.540.397
Afskriftarhlutföll	12-15%	2-4%	12-20%	

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Gjaldfærð afskrift ársins var 257,8 m.kr., seldar og niðurlagðar eignir námu 17,8 m.kr.

Fasteignamat og váttryggingamat eigna félagsins í árslok greinist þannig:

	Bókfært verð	Fasteignamat	Brunabótamat
Fasteignir og lóðir	513.183	3.159.735	3.651.910

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Eignarhlutar í félögum

14. Hlutabréf í Endurvinnslunni hf. eru færð á nafnverði 7.500 þús. kr.

Birgðir

15. Birgðir um áramót skiptast í áfengi, tóbak, umbúðir og rekstrarvörur:

	2020	2019
Áfengi	2.123.152	1.742.139
Tóbak	178.787	176.577
Umbúðir	15.279	9.572
Rekstrarvörubirgðir	28.379	16.305
Samtals	2.345.597	1.944.593

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Viðskiptakröfur

16. Viðskiptakröfur sundurliðast þannig:

	2020	2019
Kröfur vegna greiðslukorta	975.124	2.048.369
Aðrar viðskiptakröfur	154.878	107.971
Samtals	1.130.002	2.156.340

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Eigið fé

17. Yfirlit eiginfjárreikninga:

Yfirlit eiginfjárreikninga:	Óráðstafað eigið fé
Eigið fé 1.1.	4.617.626
Hagnaður skv. rekstrarreikningi	1.821.309
Arður til ríkissjóðs	(1.000.000)
Eigið fé 31.12.	5.438.935

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Önnur mál

18. Í tengslum við starfsemi ÁTVR voru 42 húsaleigusamningar í gildi í árslok 2020

Kennitölur

19. Fimm ára yfirlit

	2020	2019	2018	2017	2016
Rekstur:					
Rekstrartekjur	44.904	36.969	35.291	34.276	33.058
Rekstrargjöld	(42.698)	(35.619)	(33.937)	(32.729)	(31.216)
Rekstrarhagn. f. afskr.	2.206	1.350	1.354	1.547	1.842
Afskriftir	(276)	(246)	(237)	(208)	(222)
Rekstrarhagnaður	1.930	1.104	1.117	1.339	1.620
Hreinar fjárm.tekjur	(109)	(48)	(6)	28	9
Hagnaður ársins	1.821	1.056	1.111	1.367	1.629
Efnahagur:					
Fastafjármunir	1.548	1.540	1.326	1.239	1.166
Veltufjármunir	5.761	4.705	5.008	5.104	5.772
Eignir alls	7.309	6.246	6.334	6.343	6.938
Eigið fé	5.439	4.618	4.561	4.450	4.834
Skammtímaskuldir	1.870	1.628	1.773	1.893	2.104
Eigið fé og skuldir alls	7.309	6.246	6.334	6.343	6.938

Fjárhæðir eru í milljónum króna

Helstu kennitölur um afkomu og fjárhagsstöðu fyrirtækisins á síðustu fimm árum:

	2020	2019	2018	2017	2016
Rek.hagn.f.afskr./Tekjur	4,9%	3,7%	3,8%	4,5%	5,6%
Veltufjárlutfall	3,08	2,89	2,82	2,70	2,74
Eiginfjárlutfall	74,4%	73,9%	72,0%	70,2%	69,7%
Arðsemi eigin fjár	39,4%	23,2%	25,0%	28,2%	38,8%

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Sjálfbærniskýrsla GRI

Ársskýrsla ÁTVR er gefin út í níunda sinn í samræmi við viðmiðunarreglur Global Reporting Initiative (GRI). Upplýsingar í skýrslunni gilda fyrir almanaksárið 2020.

Efnisyfirlit yfir GRI

Þessi skýrsla hefur verið gerð í samræmi við GRI Standards: **Core** útgáfan.

Í liðum 102 og 103 er markmiðið að gera grein fyrir starfsemi fyrirtækisins, stefnu, stærð og staðsetningu þess, stjórnarháttum auk umgjörðar skýrslunnar. Einnig er lýst hvernig unnið er með einstaka málaflokka samfélagslegrar ábyrgðar í liðum 200, 300 og 400.

Taflan hér fyrir neðan sýnir hvar greint er frá aðgerðum í ársskýrslu 2020 sem greinir frá samfélagslegri ábyrgð.

Skýrslur ÁTVR í gagnagrunni GRI frá 2012

GRI 102	Upplýsingar um skipulagsheildina	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
102-1	Nafn skipulagsheildarinnar	Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins - ÁTVR		
102-2	Starfsemi, vörumerki, vörur og þjónusta		Sundurliðanir Ánægja viðskiptavina	
102-3	Staðsetning höfuðstöðva	Stuðlaháls 2, 110 Reykjavík		
102-4	Staðsetning rekstrar	ÁTVR er eingöngu með starfsemi á Íslandi		
102-5	Eignarhald og félagaform	ÁTVR er alfarið í eigu íslenska ríkisins.		
102-6	Markaðir í þjónustu		Ánægja viðskiptavina	
102-7	Stærð skipulagsheildarinnar		Eigandinn Staðfesting stjórnenda	
102-8	Upplýsingar um starfsfólk og aðra starfskrafta	Konur 57% - Karlar 43%	Mannauður - greining og tölur	
102-9	Aðfangakeðja		Hagsmunaaðilar	
102-10	Verulegar breytingar á skipulagsheildinni og aðfangakeðju hennar		Skipulag og stjórnun	
102-11	Varúðarregla eða -nálgun		Skipulag og stjórnun Ábyrgt vöruval	
102-12	Innleiðing utanaðkomandi frumkvæðis	Aðili að alþjóðasamtökunum amfori BSCI	Ábyrgt vöruval	

GRI 102	Stefna og greining	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
102-13	Aðild að samtökum		Árs- og samfélagsskýrsla	
102-14	Yfirlýsing frá æðsta ákvörðunartaka		Formáli forstjóra	
GRI 102	Siðfræði og heilindi	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
102-16	Gildi, meginreglur, staðlar og atferlisviðmið		Heildarstefna Stefna og framkvæmd ÁTVR gagnvart birgjum Ánægt starfsfólk	
GRI 102	Stjórnarhættir	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
102-18	Stjórnskipulag		Framkvæmdaráð Skipulag og stjórnun	
GRI 102	Þáttaka hagsmunaaðila	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
102-40	Listi yfir hópa hagsmunaaðila		Hagsmunaaðilar	
102-41	Sameiginlegir kjarasamningar		Kjarasamningar Jafnlaunavottun	
102-42	Auðkenning og val á hagsmunaaðilum		Hagsmunaaðilar	
102-43	Verklag við virkjun hagsmunaaðila		Hagsmunaaðilar Ánægja viðskiptavina Samskipti við birgja Ánægt starfsfólk	
102-44	Helstu efnistöð og málefni		Formáli forstjóra Sjálfbærnistjórnun Ánægja viðskiptavina Samskipti við birgja Ánægt starfsfólk Að vera í hópi bestu þjónustufyrirtækja landsins	
GRI 102	Skilgreining á efnahagslegum þáttum og mörkum þeirra	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
102-45	Aðilar sem eru hluti af samstæðureikningsskilum		Ársreikningur Áritun rikisendurskoðanda	
102-46	Skilgreining á efni skýrslu og mörkum efnistaka		Sjálfbærnistjórnun	
102-47	Listi yfir viðfangsefni		Sjálfbærnistjórnun	
102-48	Ítrekun upplýsinga		Skipulag og stjórnun	
102-49	Breytingar á skýrslugjöf		Árs- og samfélagsskýrsla	
102-50	Tímabil skýrslugjafar		Árs- og samfélagsskýrsla	
102-51	Dagsetning nýjustu skýrslu	31. mars 2021	Staðfesting stjórnenda Áritun rikisendurskoðanda	
102-52	Tíðni skýrslugjafar	Árlega	Árs- og samfélagsskýrsla	
102-53	Tengiliður vegna upplýsingagjafar um skýrsluna	vinbudin@vinbudin.is	Skipulag og stjórnun	
102-54	Staðhæfingar um skýrslugjöf í samræmi við GRI staðla		Sjálfbærnistjórnun	
102-55	GRI efnisvísir		Sjálfbærniskýrsla GRI	12
102-56	Ytri trygging	Áritun endurskoðenda. Sjálfbærniskýrsla ekki endurskoðuð hjá ytri úttektaraðila	Áritun rikisendurskoðanda Áritun endurskoðanda	

GRI 103	Stjórnunarnálgun 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
103-1	Útskýring á viðfangsefni og mörkum þess		Heildarstefna Sjálfbærnistjórnun	
103-2	Stjórnunarnálgunin og þættir hennar		Heildarstefna Sjálfbærnistjórnun Skipulag og stjórnun	5
103-3	Mat á stjórnunarnálguninni		Skipulag og stjórnun Ársreikningur	

Efnahagur

GRI 201	Fjárhagsleg frammistaða 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
201-1	Beint efnahagslegt virði sem er skapað og dreift		Hagnaður og sölutölur Hluti rikissjóðs	5, 9
201-2	Fjárhagsleg áhrif og önnur áhætta og tækifæri sökum loftslagsbreytinga		Loftslagsmál og kolefnisbókhald	13
201-3	Skilgreint fyrirkomulag skuldbindinga um bætur og annað fyrirkomulag eftirlauna		Skýringar	
201-4	Fjárhagsaðstoð frá stjórnvöldum	1.000 milljónir greiddar í arð til rikissjóðs	Hagnaður og sölutölur	

GRI 204	Innkaup 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
204-1	Hlutfall útgjalda til birgja í nærsamfélaginu		Árs- og samfélagsskýrsla	12

GRI 205	Varnir gegn spillingu	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
205-1	Mat á rekstri vegna áhættu sem tengist spillingu		Samskipti við birgja	16

Umhverfi

GRI 301	Efnisnotkun 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
301-1	Efni sem notuð eru eftir þyngd eða rúmmáli		Grænt bókhald	12
301-3	Endurvinnanlegar vörur og efni notað í umbúðir þeirra	91% skilahlutfall umbúða á Íslandi	Umbúðir	12

GRI 302	Orka 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
302-1	Orkunotkun innan skipulagsheildarinnar		Orkunotkun	7, 12, 13
302-4	Minnkun á orkunotkun		Orkunotkun	12, 13

GRI 305	Losun 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
305-1	Bein losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) (umfang1)	165 tonn CO ₂ e	Loftslagsmál og kolefnisbókhald	3, 12, 13, 14, 15
305-2	Óbein orkulosun gróðurhúsalofttegunda (GHL) (umfang 2)	51 tonn CO ₂ e	Loftslagsmál og kolefnisbókhald	3, 12, 13, 14, 15
305-3	Önnur óbein losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) (umfang 3)	11.038 tonn CO ₂ e	Loftslagsmál og kolefnisbókhald	3, 12, 13, 14, 15
305-4	Styrkur á losun gróðurhúsalofttegunda (GHL)		Loftslagsmál og kolefnisbókhald	3, 13, 14, 15
305-5	Minnkun á losun gróðurhúsalofttegunda (GHL)	1% samdráttur m.v. selda lítra	Loftslagsmál og kolefnisbókhald	13, 14, 15
305-6	Losun ósneyðandi efna	Engin ósneyðandi efni en R404a kælimiðill	Loftslagsmál og kolefnisbókhald	

GRI 306	Frárennsli og úrgangur 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
306-2	Úrgangur eftir tegund og förgunaraðferð	93% endurvinnsluhlutfall	Loftslagsmál og kolefnisbókhald	3, 6, 12

GRI 307	Hliting	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
307-1	Ekki farið að umhverfislögum og reglum	Engar sektir eða brot	Umhverfislög og reglur	

Samfélag

GRI 401	Vinnuafli 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
401-1	Nýráðningar starfsmanna og starfsmannavelta	Starfsmannavelta 28%	Mannauður - greining og tölur	5
401-2	Fríðindi fyrir starfsfólk í fullu starfi en ekki fyrir starfsfólk í hluta eða tímabundnu starfi	Samgöngusamningar	Góð heilsa	
401-3	Foreldraorlof			5

GRI 402	Kjaramál 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
402-1	Lágmarks uppsagnarfrestur ef breytingar verða á rekstri		Kjarasamningar	

GRI 403	Vinnuvernd 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
403-1	Fyrirsvar í formlegum og sameiginlegum heilsu-og öryggisnefndum stjórnenda og starfskrafta		Góð heilsa	3, 11
403-2	Tegundir og tíðni meiðsla, atvinnusjúkdómar, fjarverudagar og fjöldi vinnutengdra dauðsfalla		Slys og fjarvistir vegna veikinda	3

GRI 404	Þjálfun og menntun 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
404-1	Árlegur meðalfjöldi klukkustunda í þjálfun á hvern starfsmann		Fræðsla og starfsþróun	4, 5
404-2	Áætlanir um símenntun starfsmanna og stuðningur við breytingar		Fræðsla og starfsþróun	
404-3	Hlutfall starfsfólks sem fær reglulega rýni á frammistöðu og starfsþróun		Fræðsla og starfsþróun	5

GRI 405	Fjölbreytileiki og jöfn tækifæri	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
405-2	Hlutfall grunnlauna og þóknana kvenna í samanburði við karla	Jafnlaunakerfi	Jafnlaunavottun	5, 10

GRI 407	Félagafrelsi og kjarasamningar 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
407-1	Rekstur og birgjar þar sem hætta er á sniðgöngu varðandi félagafrelsi og sameiginlega kjarasamningagerð		Kjarasamningar	8

GRI 408	Barnaþrælkun 2020	Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
408-1	Rekstur og birgjar þar sem veruleg hætta getur verið á barnaþrælkun		Norrænt samstarf á sviði samfélagsábyrgðar Stefna og framkvæmd ÁTVR gagnvart birgjum Sjálfbærnistjórnun	8, 16

GRI 409 Nauðungar- og skylduvinna 2020		Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
409-1	Rekstur og birgjar þar sem veruleg hætta getur verið á nauðungar- eða skylduvinnu	Stofnsamningur um vörukaup	Norrænt samstarf á sviði samfélagsábyrgðar Stefna og framkvæmd ÁTVR gagnvart birgjum Sjálfbærnistjórnun	8
GRI 412 Mat á mannréttindum 2020		Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
412-2	Þjálfun starfsmanna í stefnum og verklagsreglum um mannréttindi		Stefna og framkvæmd ÁTVR gagnvart birgjum Fræðsla og starfsþróun	
412-3	Samkomulag og samningar um verulegar fjárfestingar og samningar sem fela í sér mannréttindaákvæði eða hafa verið skimaðir með hliðsjón af mannréttindamálum	Stofnsamningur um vörukaup	Stefna og framkvæmd ÁTVR gagnvart birgjum	
GRI 413 Nærsamfélag 2020		Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
413-1	Rekstur með virkni í nærsamfélaginu, áhrifamat og þróunaráætlanir	Skilríkjaeftirlit	Skilríkjaeftirlit Vínbúðir ársins Sjálfbærnistjórnun	
GRI 414 Skimun birgja 2020		Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
414-1	Nýir birgjar sem voru skimaðir á grundvelli félagslegra viðmiða		Stefna og framkvæmd ÁTVR gagnvart birgjum	5
414-2	Neikvæð félagsleg áhrif í aðfangakeðjunni og aðgerðir sem gripið var til		Formáli forstjóra	5
GRI 416 Heilsa og öryggi viðskiptavina 2020		Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
416-1	Mat á heilsu- og öryggisáhrifum vöru- og þjónustuflokka	Vöruskil 7 á 100 þúsund seldar einingar		
GRI 417 Markaðssetning og merkingar 2020		Upplýsingar	Staðsetning	Heimsmarkmið
417-1	Kröfur til upplýsinga og merkinga á vörum og þjónustu		Stefna og framkvæmd ÁTVR gagnvart birgjum	1, 12

HEIMSMARKMIÐ

Heimsmarkmið

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun tóku gildi í byrjun árs 2016. ÁTVR hefur unnið að því að innleiða þau í ferla fyrirtækisins, en um er að ræða víðtækustu markmið sem ríki heims hafa komið sér saman um. Stefnt er að því að tryggja velmegun og mannréttindi um allan heim fyrir árið 2030.

Sex markmið hafa verið áherslumarkmið hjá ÁTVR á árinu, en þau falla vel að áherslum fyrirtækisins. Heilsa og vellíðan (#3), jafnrétti kynjanna (#5), góð atvinna og hagvöxtur (#8), ábyrg neysla og framleiðsla (#12), aðgerðir í loftslagsmálum (#13) og samvinna um markmiðin (#17).

3. Heilsa og vellíðan

Stöðugt verði unnið að því að fyrirtækið sé heilsueflandi vinnustaður.

ÁTVR framfylgi stefnu stjórnvalda um bættu lýðheilsu og samfélagslega ábyrgð í áfengis- og tóbaksmálum í sátt við samfélagið.

Hornsteinninn í samfélagsábyrgð fyrirtækisins er ábyrg sala áfengis. ÁTVR leiti leiða til að draga úr skaðlegum áhrifum áfengis, með eigin aðgerðum, áætlunum og í samvinnu við aðra.

5. Jafnrétti kynjanna

Allt starfsfólk ÁTVR njóti sömu virðingar og hafi jafna stöðu innan fyrirtækisins.

Jafnlaunavottun verði viðhaldið og unnið eftir jafnréttisáætlun fyrirtækisins.

Að engin mismunun eigi sér stað gagnvart fólki sem vinnur með söluvörur fyrirtækisins - hvar sem er í aðfangakeðjunni.

8. Góð atvinna og hagvöxtur

ÁTVR sé eftirsóknarverður vinnustaður þar sem samskipti einkennast af lipurð, þekkingu og ábyrgð.

Áhersla sé lögð á að starfsfólk geti vaxið í starfi og aflað sér þekkingar sem stuðlar að starfsánægju og framúrskarandi þjónustu.

Söluvörur fyrirtækisins séu framleiddar samkvæmt alþjóðlegum samþykktum og siðareglum og við aðstæður sem eru góðar bæði fyrir starfsfólk og umhverfi.

12. Ábyrg neysla og framleiðsla

Beint verði sjónum að umbúðum vöru og áhersla lögð á sjálfbært efnisval og endurvinnslu í Vínubúðum. Einnig verði skoðað úrval af fylgihlutum og áhrif þeirra á umhverfið.

Stefnt verði markvisst að 98% endurvinnsluhlutfalli á úrgangi árið 2030.

13. Aðgerðir í loftslagsmálum

Loftslagsmarkmið ÁTVR til ársins 2030: 40% samdráttur á útblæstri gróðurhúsalofttegunda miðað við árið 2016.

Orkusparnaður sé í fyrirrúmi ásamt því að draga úr losun koltvísýrings (CO₂). Sjónum verði beint að orkunotkun fyrirtækisins og áhersla lögð á endurnýjanlega orku í öllu framleiðsluferlinu ásamt sjálfbærum ræktunaraðferðum, t.d. bindingu kolefnis.

17. Samvinna um markmiðin

ÁTVR styrki samvinnu við ýmsa aðila, jafnt innanlands og á alþjóða vettvangi, í því skyni að ná markmiðum.

Áhersla verði lögð á norræna samvinnu, samstarf við alþjóðleg samtök auk samtaka innan iðnaðarins, vottunaraðila og frjáls félagasamtök.